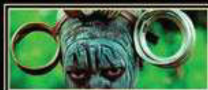
Delia Nadolu

SAMSARA, FILMUL
Exercițiu de socio-antropologie vizuală

Presa Universitară Clujeană

Delia Nadolu

SAMSARA, FILMUL

Exercițiu de socio-antropologie vizuală

Presa Universitară Clujeană

2020

Referenţi ştiinţifici:

Prof. univ. dr. Cristina Gavriluță

Conf. univ. dr. Laurențiu Gabriel Țîru

ISBN 978-606-37-0796-4

Universitatea Babeş-Bolyai
Presa Universitară Clujeană
Director: Codruţa Săcelean
Str. Hasdeu nr. 51
400371 Cluj-Napoca, România
Tel./fax: (+40)-264-597.401
E-mail: editura@editura.ubbcluj.ro
http://www.editura.ubbcluj.ro/

CUPRINS

INTRODUCERE

În universul digital din zilele noastre, comunicarea prin imagini (foto și video) este mai extinsă decât textul. De la emoji la imagini, de la mimică la fake-deep, aplicație AI, de la jocuri pe calculator până la video-chat, un procent foarte mare din conținutul accesat prin Internet se bazează pe imagini. În acest context, dacă în comunicarea zilnică mediată de computer folosim cu precădere imaginile, capacitatea limitată de abstractizare a acestora se reflectă și în complexitatea subiectelor abordate? În această lucrare, încercăm să analizăm cât de abstract poate fi un mesaj de tip iconografic folosind imagini obișnuite și ce se întâmplă cu sensurile sale. Dacă un astfel de mesaj iconografic devine prea complex, oare receptorul mai poate înțelege sensul său? Pentru aceasta, am analizat înțelegerea ideii de metempsihoză elaborată de Ron Fricke într-un film antropologic non-verbal, celebru Samsara (2011), de către nouăzeci de studenți, la prima vizionare. Aceștia au avut de scris un scurt text despre ceea ce au înțeles din film. Toate aceste documente au fost incluse într-o analiză hermeneutică și o analiză de conținut (folosind software-ul NVivo). Complementar, am făcut o analiză de conținut asupra filmului. Nu în ultimul rând, categoriile desprinse din studiul hermeneutic le-am așezat într-un chestionar pe care l-am aplicat

unui alt lot de 384 de subiecți după prima vizionare a filmului, pentru a vedea în ce măsură se regăsesc în decodificarea lor.

Interpretarea comparativă dintre aceste trei tipuri de date reflectă o precizie limitată în perceperea unui subiect foarte abstract expus în imagini. Filmul Samsara rămâne o operă de artă desăvârșită, care mai degrabă se trăiește decât se vizionează, iar în paginile următoare îl vom folosi doar ca pretext pentru studiul comunicării non-verbale, fără a dezvălui prea mult din conținutul său. Am vizionat până acum de peste douăzeci de ori acest film, cu diverse serii de studenți, și niciodată nu a fost un gest plictisitor. Înainte sau după lecturarea acestei cărți, sperăm să vă bucurați și dvs. de filmul Samsara.

1. COMUNICAREA PE BAZĂ DE IMAGINI

Trăim într-o societate super digitalizată și hiperconectată, unde comunicarea mediată tehnologic a atins un nivel de intensitate fără precedent. Un volum enorm de mesaje, preponderent sub formă de imagini, se distribuie în fiecare secundă pe Internet cu un impact imediat asupra nativilor sau imigranților digitali. Comunicarea dincolo de orice limite culturale, geografice și temporale tinde tot mai mult să devină o realitate însemnată a zilelor noastre.

În ultima jumătate de secol, dezvoltarea rapidă a Internetului a extins modalitățile prin care oamenii pot comunica la distanță, pe tot globul. Universul Web 2.0 dezvoltat în ultimele două decenii a adus pe scena componenta multimedia în comunicarea mediată de computer. Peste jumătate din populația mondială accesează mediul on-line în fiecare zi și petrece mult timp cu trimiterea și primirea de mesaje, mai ales ca imagini și videoclipuri (Internet World Stats 2019). Acest tip de comunicare iconografică utilizează un cod foarte accesibil (imagini și simboluri) care permite aproape tuturor, din diferite culturi și societăți, să primească mesajele fără nici o dificultate de înțelegere, oricare ar fi limba lor maternă (Luckett, Casey 2016).

În societatea contemporană puternic ancorată în comunicarea mediată de computer, utilizarea imaginilor tinde să devină cel mai frecvent mediu de comunicare. Imaginea este mult mai accesibilă, mai atractivă și mai ușor de înțeles decât textul și, astfel, într-un univers hiper-digitalizat și interconectat, aceasta a devenit deja o practică foarte extinsă pentru o comunicare rapidă în viața de zi cu zi.

Imaginea reproduce o secvență din realitate sau, în cazul unor compoziții artificiale, reproduce ipostaze comparabile cu realitatea. Cu alte cuvinte, un mesaj alcătuit prin imagini transcende bariera lingvistică, limitele culturale și educaționale, receptarea lui depinzând doar de universul experiențial propriu. Mai mult, imaginea este un descriptor de încredere a realității, pentru că o reproduce ca atare, de cele mai multe ori fără a o altera (Rebeca, 2018). Percepem imaginile în funcție de experiențele noastre anterioare, în funcție de asocierile pe care le facem în forul nostru interior atunci când ne expunem la un astfel de conținut. Atunci când imaginea devine imposibil de asociat cu o experiență anterioară decodificarea sa se transferă universului emoțional (nu mai înțelegem cognitiv cu mare acuratețe conținutul și detaliile aferente, ci trăim o emoție legată de contemplarea sa – situația admirării unui tablou abstract).

O altă consecință a legăturii directe cu realitatea imaginilor este faptul că au o capacitate limitată de abstractizare. Practic elementele abstracte, convenționale, aferente unui model cultural sau unui sistem filosofic sunt mai dificil de transpus în imagini. Chiar dacă *unele imagini valorează cât o mie de cuvinte*, sunt alte numeroase cuvinte care nu se pot transpune în imagini.

Funcția principală a comunicării, aceea de asociere, de apropiere umană s-a extins semnificativ datorită dezvoltării Internetului. Dar ce se întâmplă cu a doua funcție, de a schimba mesaje? Dacă avem tendința de a utiliza tot mai multe imagini în comunicarea noastră zilnică implicită, conținutul va fi adaptat la subiectele care pot fi abordate de acest cod. Unele subiecte abstracte, cum ar fi valorile, normele, modelele, transcendența, fericirea, conștientizarea și alte conținuturi similare sunt foarte greu de transpus în imagini. Iar dacă astfel de repere vor fi tot mai evitate din discuțiile zilnice derulate online este de așteptat oare ca interacționând atât de mult în mediul virtual să ne așteptăm la o diminuare a nivelului de abstractizare a comunicărilor interpersonale? Viitorul digitalizat, realitatea augmentată și noile manifestări sociale ale inteligenței artificiale vor da în foarte scurt timp un răspuns la această întrebare.

2. REPREZENTĂRILE SOCIALE PRIN MITURI

Reprezentările sociale ”… restructurează realitatea pentru a permite integrarea în același timp a caracteristicilor obiective ale obiectului cu experiențele anterioare ale subiectului și a sistemului său de atitudini și norme (Abric, 1997, p.108).

Pornind de la această definiție a reprezentărilor sociale, termen introdus de S. Moscovici în locul expresiei durkheimiene de reprezentare colectivă, ne apropiem de ideea unei metastructuri obiective ce dirijează implacabil ființele individuale.

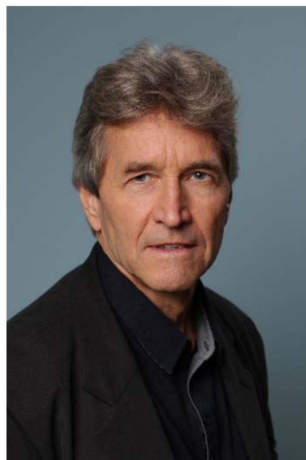
Din perspectiva interiorului uman Jung ajunge la aceeași concluzie: „O viață întreagă putem crede că facem totul după capul nostru și să nu descoperim niciodată că am fost în primul rând figuranți pe scena teatrului lumii” (Jung, 2017, p.118). „Nici o știință nu va înlocui vreodată mitul, iar un mit nu poate fi făcut din nicio știință”(Jung, 2017, p.386).

Întrebarea *Care este mitul de azi?*, deși a preocupat constant gândirea antropologică, nu credem că este justă, deoarece mitul ca și arhetipul este determinat doar la nivel de formă nu și din punct de vedere al conținutului. Pe scheletul unui mit, narațiunea mitică se asamblează din lumea de simboluri în care trăiește societatea respectivă. Iar aceste

simboluri sunt conținuturi ce activează matricele arhetipale ale imaginarului uman.

Dacă universal inconștientului colectiv îl descriem prin cele șase arhetipuri junghiene clasice și anume: anima și animus (personificarea naturii feminine/masculine în inconștientul uman), infans (arhetipul copilului), umbra (arhetipul ”adversarului„), persona (masca socială), arhetipul spiritului (personificarea bătrânului înțelept) și sinele (arhetipul central, al ordinii și unificării) atunci întreaga lume de simboluri își are originea în una din aceste rădăcini. (Jung, 1994)

3. SAMSARA, FILMUL

Filmul antropologic non-verbal *Samsara* a fost produs de Ron Fricke în 2011 și continuă o serie de creații iconografice non-narative la intersecția dintre cinematografie, artă vizuală și antropologie. Ron Fricke este un regizor și cineast american specializat în exprimarea prin fotografii cu expunere lungă și în filmare cinematografică în format extins. Combinarea celor două tehnici sunt elemente constante în producția sa cinematografică și au un impact semnificativ în construirea mesajelor artistice.

În perioada 1975-1982 Ron Fricke a colaborat la *Koyaanisqatsi*, primul film din seria *Qatsi*[1], documentarele eseu non-narative realizate de Goldfrey Reggio. *Koyaanisqatis – Viața în afara echilibrului* este un film experimental, o colecție de imagini filmate sub coordonarea lui Ron Fricke în aproximativ 600 de locuri diferite conturând ideea dezechilibrului dintre viața urbană tehnologizată și mediul natural.

---

[1] *Koyaanisqatsti – Life out of Balance* 1982, *Powaqqatsi – Life in Transformation* 1988 și *Nakoyqatsi – Life as War* 2002

În 1985 Ron Fricke lansează *Chronos,* prima sa producție non-verbală în care mesajul este alcătuit doar pe bază de imagine și de muzică. Chronos este un documentar de 42 de minute cu imagini din SUA, Egipt, Franța și Italia, elaborat într-un proces de creație prin asamblarea imaginilor filmate fără niciun scenariu și acordarea lor la o coloana sonoră dedicată.

În 1992 Ron Fricke realizează o veritabilă capodoperă a antropologiei vizuale, filmul non-verbal *Baraka*, o producție care la aproape trei decenii de la realizare nu și-a pierdut vigoarea cu care stârnește emoțiile și trăirile privitorului. Baraka, în dialectul sufi înseamnă *esența vieții*, *aerul pe care îl avem în plămâni între două respirații*, iar filmul prin scenele foarte variate, prin utilizarea unor tehnici diferite de redare și prin muzica special compusă, tot de către Michael Stearns ca și în filmul Samsara, invită privitorul la contemplarea și meditația asupra a ceea ce este cu adevărat important în viață.

Roger Ebert, jurnalist la Chicago Sun Times descria filmul în presa vremii: *„Oameni care se roagă dimineața, vulcani, călugări rostind o incantație, cascade, păduri, indigeni care își pictează tot corpul. Imagini ale sărăciei. Orașe, fabrici, natură distrusă de explozii și mine de teren. Un râu sacru în care se scaldă pelerinii și unde ard ruguri funerare. Rugăciune. Natură. În această lume plină de minuni mai sunt încă locuri care nu au fost alterate de suprafețele superficiale ale mercantilismului*

occidental". Filmul Baraka ("răsuflarea vieții") reprezintă „o meditație cinematică ghidată" (descrierea îi aparține lui Fricke) și a fost filmat în 24 de țări de pe 5 continente, într-o perioadă de 14 luni.

Încununarea acestor căutări cinematografice o reprezintă filmul Samsara (2011). Filmat pe o perioada de 5 ani, in 25 de țări de pe 5 continente, Samsara este un documentar impresionant din punct de vedere vizual și tehnic. Filmul a fost elogiat de presa de specialitate din întreaga lume:

> *Este filmul pe care trebuie să îl vedeți în cinematograf. Splendoarea vizuală a acestui documentar non-narativ este atât de extraordinară încât trebuie trăită într-o sală de cinema"* (Christopher Campbell, movies.com).
>
> *Magnific. Nobil. Înălțător* (Roger Ebert, Chicago Sun Times).
>
> *Filmul schimbă parcă ritmul lumii din jurul tău. Totul palpită altfel mult timp după ce ai ieșit din cinematograf. O experiență care te transformă* (Mass Appeal).
>
> *Fantastic… o călătorie în jurul lumii fără cuvinte, Samsara ne oferă unele din cele mai fascinante imagini din cinematografia modernă. Veți fi emoționați și uimiți.* (Andrew O'Hehir, Salon)

Mesajul central al acestui film non-verbal este construit pe ideea ciclurilor de viață, samsara însemnând în sanscrită *rătăcire* sau *lume* cu sensul de renaștere perpetuă, de căutare, de ciclicitate fără sfârșit a existenței. Samsara este practic drumul de factură religioasă indiană al unei existențe ciclice, a cărei menire este elevarea spirituală, capătul drumului fiind Nirvana. În același orizont tematic se mai găsesc o serie de concepte adiacente specifice cum ar fi: reîncarnare, metempsihoza, karma. Producția lui Ron Fricke din 2011 reprezintă fără îndoială o capodoperă cinematografică, probabil cel mai înalt nivel atins până în prezent de filmul antropologic de acest gen.

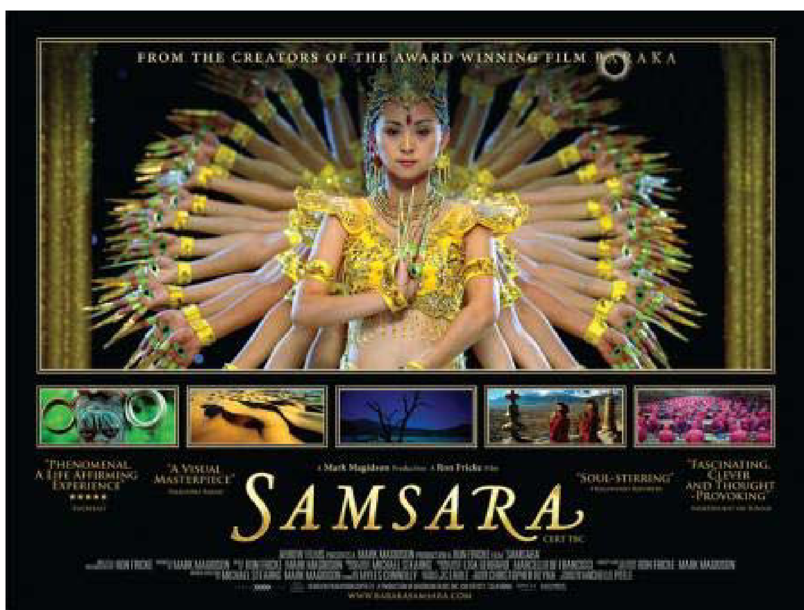

Figura 1. Samsara – posterul filmului

Filmul Samsara a fost filmat pe parcursul a 60 de luni, surprinzând atât vestigii sacre și opere arhitecturale recunoscute la nivel global, dar și aglomerări urbane, site-uri industriale, urme ale dezastrelor naturale, situații de viață extremă. Alături de Ron Fricke echipa tehnică a fost compusă din Mark Magidson producător, Myles Connolly asistent producție, John Chandler Earle producător asociat, Christopher Reyna, director de imagine și Michelle Peele coordonator producție. Coloana sonoră a fost realizată sub coordonarea lui Michael Stearns (care a construit un instrument de tip orgă special pentru aceasta).

Filmarea a fost realizată pe peliculă de 70mm, Samsara și predecesorul său Baraka fiind printre puținele lungmetraje realizate astfel în ultimii patruzeci de ani. Pentru a obține o rezoluție 4K fiecare cadru de pe peliculă a fost scanat cu un dispozitiv special la rezoluție 8K rezultând un material brut digital de peste 20 terabyte. Ulterior a fost compactat la rezoluție 4K rezultând materialul care poate fi achiziționat pe Blue Ray.

Figura 2. Camera de filmare pe 70mm

4. DESIGN METODOLOGIC

Pentru o analiză completă a decodificării mesajului iconografic din filmul Samsara am folosit un mix metodologic bazat pe trei componente distincte: o analiza hermeneutică a feedbackului, o analiză de conținut a filmului și o anchetă sociologică asupra unui public aflat la prima vizionare.

Ideea de la care am pornit în acest demers a fost interogația *cât de mult se poate percepe dintr-un mesaj iconografic complex alcătuit pe baza unor imagini obișnuite?* Filmul Samsara este probabil cel mai emblematic film antropologic al zilelor noastre, cu un mesaj a cărei complexitate va fi foarte dificil de depășit.

Pentru **primul studiu** am aplicat un interviu nestructurat cu o singură întrebare – *Ce ați înțeles din acest film?* – unui număr de 90 de studenți de la diverse specializări (sociologie, resurse umane, psihologie, arhitectură, arte, drept, sport etc.) imediat după vizionarea filmului (toți fiind la prima expunere la acest conținut). Lucrările elaborate sub forma unor eseuri descriptive fie despre conținut, fie despre emoțiile trăite au cumulat un volum de 254 de enunțuri și au fost analizate printr-o tehnică de hermeneutică socială, prin care au fost puse în evidență 10

categorii tematice: condiția umană (spiritualitate, viață, moarte, ritual, tradiție, religie), mediul natural, tehnologie, impact emoțional, alteritate (sărac, bogat, femeie, bătrân), cazuri surprinse, titlul, mesajul, tehnica filmării și ciclicitatea.

Realizarea unei analize hermeneutice se bazează pe următorul postulat: orice descifrare este accesibilă cunoștințelor și orice interogare a unui text poate primi un răspuns. Această afirmație deschide calea hermeneuticii totale: o metodă de înglobare, sistematizare și descifrare a ansamblului creațiilor spirituale, a universalității spiritului uman. Hermeneut Hans-Georg Gadamer (2006, p.18) este cel care s-a preocupat în principal de problema „hermeneuticii universale". Hermeneutica socială, care tinde să demonstreze aceeași universalitate a spiritului uman, dezvăluie că face parte din marea familie a hermeneuticii totale. „Marele merit al hermeneuticii este acela de a face din ceva ciudat ceva familiar: adică nu îl dizolvă în critică, nu îl reproduce, ci îl exprimă în propriul orizont, oferindu-i o nouă valoare. Deși suntem dependenți unul de celălalt în construirea conștiinței de sine, ignorăm întotdeauna punctul de vedere unul al celuilalt. Sarcina hermeneuticii este, prin urmare, să ne apropiem de perspectiva celuilalt în descoperirea adevărului. "(Codoban 2001, p.78).

Hermeneutica este interesată de tot ceea ce implică actul de înțelegere, de la oracole până la traducerea poetică sau interpretarea legală.

„Hermeneutica ne spune povestea din spatele cuvântului, narațiunea care susține sensul cuvântului și îi dă sens, întrucât mitul spune simbolul și îi asigură circulația.” (Codoban 2001, p.79). Ceea ce interesează pe cei care analizează și interpretează un text este găsirea instrumentului metodologic pentru a scoate la lumină sensul inițial. Interpretarea proprie nu este absolută, dar există o confruntare a subiectivității cu inter-subiectivitatea.

În hermeneutica socială pe care o facem, textele studiate nu sunt textele clasice (acestea fiind punctul de plecare al hermeneuticii clasice). A scoate o metodă explicită și sistematică dintr-una implicită și neorganizată este aparent un paradox. Dar acest tip de hermeneutică „empirică” spontană confirmă faptul că abordarea hermeneutică are inevitabil o bază intrinsecă, structurală, chiar ontologică. Această hermeneutică latentă nu este o aplicare riguros pragmatică a unei metode, ci o dezvoltare, o descoperire vie a unei metode. Este o metodă care se dezvoltă în același timp cu problemele care sunt analizate și evaluate (Atkinson 1990, p. 151).

Răspunsurile la aceste interviuri nestructurate, interpretate prin demersul hermeneutic au fost supuse și unei analize de conținut cantitative de frecvență, cu ajutorului software-ului NVIVO, pentru a obține o imagine complementară a impactului evaluat (N=254 enunțuri).

Un **al doilea studiu** realizat a fost o analiză de conținut asupra filmului Samsara, incluzând în grila de categorii și temele desprinse din demersul hermeneutic. Pentru aceasta a fost folosit tehnica frecvenței, urmărindu-se strict prezența/absența categoriilor analizate iar ca unitate de înregistrare a fost folosit cadrul (durata cea mai mică de filmare în care se prezenta aceeași idee). În total au fost delimitate 117 cadre pentru cele 99 de minute ale filmului. Analiza de conținut este singura metodă dedicată cuantificării și decodificării mesajului unei comunicări, cu totul independentă de intențiile emițătorului sau de efectele generate asupra receptorului în urma interiorizării conținuturilor respective. Cu alte cuvinte, independent de ce anume a vrut producătorul să transmită și mai ales independent de ce anume a ajuns la receptori, prin această analiză de conținut poate fi evidențiat într-un mod cu totul obiectiv profilul și structura mesajului.

În fine, **al treilea studiu** a constat în aplicarea unui chestionar sociologic anonim unui număr de 384 de subiecți imediat după vizionarea filmului. Printre itemii incluși s-au regăsit și o parte din temele analizate în demersul hermeneutic și în analiza de conținut, pentru a măsura gradul de impact al acestora.

Analiza comparativă a rezultatelor din cele trei studii efectuate se regăsește într-un capitol distinct, la finalul acestui volum.

5. CE SE ÎNȚELEGE DIN FILM - ANALIZA HERMENEUTICĂ

Filmul Samsara se poate structura pe zece categorii de interpretare: 1. Condiția umană, 2. Mediu, 3. Tehnologie, 4. Impact emoțional, 5. Alteritate, 6. Cazuri surprinse, 7. Titlul, 8. Mesajul, 9. Tehnica filmării, 10. Ciclicitate. Fiecare dintre aceste categorii nu reprezintă o unitate cu structură de sine stătătoare, granițele dintre categorii fiind mobile și ușor amalgamate. Astfel se poate observa că citatele selectate pentru o anumită categorie puteau să folosească drept material ilustrativ și pentru un alt subiect ce reprezintă parte componentă a unei alte categorii. Dar tocmai această fluiditate a textului conferă unitate internă întregii interpretări.

1. Condiția umană

O primă categorie de interpretare, denumită *Condiția umană,* coagulează în interiorul ei toate afirmațiile ce se pot grupa sub termenul generic de spiritualitate. De asemenea, o altă dimensiune care a fost prezentată o reprezintă nevoia omului de spiritualitate, de a se închina la ceva mai presus de el, fiind surprinse atât credința arabă, cât și cea iudaică.

Astfel filmul, prezintă în esență stadiile vieții umane precum și continua alergare a acestuia. (B.L.). Pentru unii dintre cei care au descifrat ideea de spiritualitate, aceasta este legată de destinul uman, de înlănțuirea continuă a diadei viață-moarte. Samsara arată povestea lumii în care trăim, ritmul vieții noastre. Predomină tema morții, a neajutorării (C.C.). În acest film predomină tema morții, precum și cea a vieții. Samsara spune povestea lumii noastre dar într-un mod total unic. (M.M.).

De la destinul uman povestea este extrapolată la destinul cosmic.

Filmul începe cu geneza, cu nașterea pământului și a primului om. Mumia și masca mortuală pot simboliza dorința omului din cele mai vechi timpuri la o viață veșnică. Desenarea unei mandale de nisip de către călugări mai în vârstă în prezența copiilor din templu. Se prezintă construcții și sculpturi religioase precum și așezări din toate continentele. Se poate spune că este o trecere de la vechi la nou. Nu sunt prezentate momente din viața cotidiană, ci construcții religioase. (O.E.).

O altă dimensiune a acestei categorii de interpretare este cea a sacrului.

În primul rând, am observat că tradiția și sacrul sunt esențiale pentru fiecare popor, pentru fiecare individ. Sunt esențiale pentru că simțim nevoia de apartenență, de dorință de unitate. (B.A.).

Acest sacru nu este surprins abstract ci în forma lui substanțializată; o lume a sacrului este o lume plină de simboluri. Comunicarea în universul sacru este o comunicare simbolică.

Filmul debutează cu un cunoscut simbol cel al focului și ar putea sugera o purificare în sfârșit de ciclu. Sunt prezentate apoi ritualurile care se petrec în interiorul unei comunități cea a mânăstirii, unde este prezentată simbolistica cercului/roții. (O.C.). Toate acestea în contrast cu mandala – simbol al efemerității acestei lumi și calmul, firescul cu are călugării creează și distrug acest simbol. Oamenii sunt frumoși tocmai datorită diversității lor spirituale. (S.A.)

Simbolurile ce populează lumea sacră nu sunt arbitrare și dezorganizate ci formează narațiuni coerente, subiecții intuind sau recunoscând prezența miturilor.

Remarc prezența miturilor și a simbolurilor. Poate fi catalogat drept exemplu al operei lui Carl Jung fiindcă înglobează elementele de cromatism, ce fac vizibilă dinamica subconștientului în mentalul colectiv reprezentat în film. Remarc prezența geometriei sacre (monade). Accentuează ritualuri cheie din viața omenească cum ar fi colajul (în cazul prezent din lumea occidentală). Sunt prezente elemente din sfera spirituală și religioasă a mai multor popoare. (A.P.).

Pentru alții, dintre cei care au fost expuși acestui film, spiritualitatea s-a tradus prin concepte mai formale și anume prin problematica religiilor instituționalizate.

Un alt aspect fascinant al acestui film a fost prezentarea diversității religioase și cum religia influențează modul de viață al popoarelor. Acest film ilustrează toate etapele vieții și cum modul în care acestea se desfășoară atât de diferit în funcție de cultură, religie societate, tradiție, fapt care te face să vezi din alte perspective propria viață. Filmul Samsara întărește legătura dintre om, natură și spirit (S.S.).

Au existat și interpretări ce se pot subscrie acestei categorii, ce au catalogat mai pragmatic acest film, ca pe un material etnografic, o culegere de tradiții, datini și obiceiuri.

După opinia mea în filmul Samsara ne sunt prezentate tradițiile, obiceiurile, ritualurile. (G.A.). Sunt puse în evidență numeroase obiceiuri ale existenței în diferite zone. Obiceiuri, valori, cunoștințe care țin de educație, de creșterea copiilor, de modul de hrănire de materialismul care consumă anumite culturi. Sunt evidențiate atât lucrurile care leagă întreaga umanitate, când și lucrurile care o separă. Modernitatea și tradiția se îmbină cu ușurință în unele zone, pe când contrastul este uimitor în altele. (P.L.).

2. Mediul înconjurător

O a doua grupare a temelor a fost mediul înconjurător, tradus în primul rând prin natură. Dar nu o natură statică, ci o natură în continuă transformare, o transformare firească internă.

Sunt prevăzute schimbările pe care le suferă natura în ciclicitatea anotimpurilor. Analogie între viața cosmopolită și cea a riturilor înglobând obiceiuri cotidiene. Accentuează trecerea de la stilul minimal la cel al erei hibride (A.P.),

Dar mai ales o natură metamorfozată în relația sa cu omul.

Filmul Samsara este un film non-verbal care ilustrează relația omului cu natura și cu tot ceea ce îl înconjoară. Secvențele relevă elemente specifice vieții: natura, apă, cer, pământ puse în contextul consumerismului, al civilizației. Mediul înconjurător este cel care ne modelează personalitatea, caracterul, înfățișarea însă, în esență, indiferent pe ce parte a globului ne află, ne regăsim într-o conexiune continuă. (Ch.C.).

Natura prietenă, natura adversar.

Din acest material video am înțeles că lucrurile sunt schimbătoare, omul schimbă natura, iar câteodată aceasta își varsă furia asupra oamenilor. (C.A.).

Din perspectiva om-mediul înconjurător aspectul surprins este acela că omul pentru a trăi în armonie cu natura trebuie să fie prietenul acesteia, nu dominatorul ei:

> *Imaginile evidențiază inutilitatea acumulărilor de avere în raport cu perioada scurtă pe care o petrec oamenii pe Terra, precum și neputința acestora în fața capriciilor naturale. De asemenea se evidențiază modul în care se diferențiază în mod aparent oamenii în funcție de status social și de faptul că în mare parte populația pământului este înrobită de muncă și de monotonia vieții de zi cu zi, viață care trebuie însă trăită. Pe de altă parte imaginile prezintă frumusețea naturii și a istoriei, încurajând privitorii să trăiască o viață curată, să iese din tiparele dictate de societate. (Cs.A.).*

Un accent, prezent de multe ori implicit, în analiza mediului înconjurător este factorul timp:

> *De asemenea locurile lipsite de viață, efectele devastatoare, fenomenele care produc dezastre și multe altele au fost surprinse foarte bine de acest film. Aveam impresia că timpul trece dar acele locuri rămân. Fiecare peisaj mi-a dat o altă senzație, fie de siguranță, fie de panică. (M.L.). Trecerea timpului este foarte pronunțată, ne arată că unele persoane pierd timp prețios din viață. (T.G.).*

Când acest factor este întregit de elementul spațiu, analiza mediului se transformă într-o adevărată analiză a vieții:

Timpul este un factor foarte important precum și spațiul deoarece prin prisma acestor două elemente este analizată viața omului (R.M.).

Cea mai spectaculoasă interpretare pentru această categorie s-a dovedit a fi, cum era și de așteptat, evidențierea contrastelor. Un prim contrast exprimat direct este acela între frumos și urât:

Contrastul între frumos și urât, dar și gingășia vs. brutalitatea vieții. Macabrul situației umane. Indiferent de mediul înconjurător natura, asta însemnând și noi oamenii, reușește să se dezvolte, să se adapteze. Pe mine m-a atins amintindu-mi că viața este și frumoasă, și urâtă: frumosul urâtului și urâtul frumosului. Subtilitatea vs. Deschiderea, vulgaritatea. Trebuie să recunosc că îmi doresc să văd mai mult, poate următorul va fi Baraka. (S.E.).

Acest frumos-urât se transformă apoi la nivel emoțional în bucurie-tristețe.

Imaginile ne poartă pe tot mapamondul în diferite țări și orașe, de la măreție la tristețe, de la bucurie la moarte, sunt abordate toate trăirile omului. Parcul național Yosemite din US se poate

traduce ca un loc în care abundă viața prin vegetația bogată, diferitele specii de plante, animale, spre deosebire de deșertul din Namibia unde peisajul gol se poate traduce ca și lipsa vieții, fiecare zonă cu tradițiile și obiceiurile ei. (Sa.A.).

Naștere-moarte.

Scenele sunt prezentate fie la răsărit, fie la apus. Acest lucru coincide cu nașterea unei civilizații și cu momentul final de extincție. Apogeul atins de civilizație a surprins prin realizarea unor locuri grandioase (palate, temple, biserici, cascade) sau a unor momente mai puțin fericite (dezastre).(E.M.).

Totuși frumosul pare să triumfe și să rămână în această dihotomie mesajul central al filmului.

Filmul vizionat ne poartă în diferite colțuri ale lumii, pe care probabil nu ni le-am imaginat sau nu le-am întâlnit până acum. (I.A.)

3. Tehnologie

La tehnologie se referă cei care au surprins intervalul de interpretare în care ființa umană se îndepărtează de natură și își accelerează ritmul de viață.

Acest film a prezentat mai multe etape din viața umane. Este prezentată evoluția cât mai evidentă și mai accelerată a lumii care afectează oamenii de pretutindeni și care transformă micile bucurii ale vieții în monotonie, prin dezvoltarea tehnologiei care are un impact tot mai puternic și mai profund asupra fiecăruia și prin industrializare cu ajutorul căreia toate procesele au parte de un impuls puternic care conduce la o transformare fără precedent a lumii în care trăim. (B.Al.). Filmul ne prezintă trecerea timpului, momentele prin care ființa umană trece, crește se schimă. Cu trecerea timpului tehnologia a luat tot mai multă amploare, iar acest lucru a adus atât la avantaje cât și la dezavantajele omenirii. (V.E.).

Tehnologia și consumul sunt cele mai pregnante trăsături ale civilizației.

Se observă că natura își urmează cursul. Sunt prezentate creațiile naturii și se poate observa o paralelă între viața simplă din Namibia de exemplu și aglomerațiile din marile orașe. Observăm pierderea identității în diversitate, dezvoltarea umanității. Roboții umani: ce am fost și ce am ajuns. Producția și procesarea alimentară de unde rezultă consumul, degradarea societății. (O.E.). Prima etapă în acest proces este producția de masă. Totul se produce în masă de la fabricarea televizoarelor până la fabrica de găini. (M.M.).

De la abundența și consumul aduse de civilizație nu este decât un pas până la consumul în exces, consumerismul, acesta reținând cu precădere atenția

În diferite părți ale globului oamenii trăiesc diferit. Există oameni care consumă în prostie, cumpărând lucruri de care nu au neapărat nevoie. (M.M.). Tranziția spre epoca consumerismului. Iresponsabilitatea, modul în care exploatăm animalele (unele fiind considerate sacre). Sunt reliefate producțiile corporatiste demonstrând condițiile dezolante. Clișee ale modernității – prostituția. Pauperizarea socială. Occidentalizarea claselor sociale și a stilului de viață aferent. (A.P.).

Faza finală a acestei dezvoltări necontrolate duce la dezumanizare, o dezumanizare în raport cu mediu, cu ceilalți, dar mai ales în raport cu propria ființă.

Acest film a prezentat mai multe etape din viața umane. Un prim aspect care s-a urmărit a fost consumerismul și patima umană. A fost reprezentată pofta umană de a mânca în exces începând cu faza de creștere a animalelor, până la oameni mâncând în exces într-un fast-food. Scena se finalizează cu omul la un centru de operații încercând să scape de kilogramele acumulate în plus. O altă poftă umană surprinsă în filmuleț este cea sexuală, oamenii ajungând să-și aline singurătatea sau să-și satisfacă

poftele cu ajutorul unor păpuși gonflabile. (B.L.). În ceea ce privește orașele, mi s-au părut ca un robot. Adică, oamenii aveau o viață agitată, mi-au dat impresia că mă aflu într-un cerc care nu se mai termină, viața noastră este o fugă continuă dar și o luptă pentru supraviețuire. (M.L.)

Civilizațiile dezvoltate după acest model au interiorul lor și motorul propriei distrugeri, prin crearea de arme și mai ales prin accesul facil la acestea

Pe la mijlocul filmului vedem că orice stat indiferent de nivelul de dezvoltare posedă arme scumpe pentru apărare sau pentru război. (Sa.A.) O lume ce pare în derivă odată cu dezvoltarea tehnologiei și mutarea accentului dinspre spiritual spre material. Un consumerism dus la extrem, dezumanizat, ce reliefează ideea că omul este cel mai aprig animal de pradă. Lumea așa-zis civilizată ajunge să distrugă spiritele frumoase ale celor pe care îi consideră sălbatici, dându-le arme moderne și creând o lume tot mai nesigură. (S.A.)

4. Impact emoțional

Un grup aparte îl reprezintă aceia care au relatat nu atât idei ce țin de conținutul filmului ci propriile lor trăiri vis a vis de aceste conținuturi. Pentru ei emoția puternică pe care au trăit-o a fost definitorie și au simțit nevoia să o împărtășească

Acest film poate fi interpretat în diferite feluri, însă eu cred că are o semnificație puternică cu un impact emoțional mare. (C.A.). Imaginile filmului au un impact emoțional foarte mare, deși nu ți se explică foarte multe, imaginile vorbesc de la sine. Filmul ne învață că nu păcatul este problema, ci lipsa dorinței de a-l depăși, omul neputând hotărî unde să se nască și ce viață să ducă (P.R.)

Pentru unii emoțiile s-au polarizat ducând la trăiri optimiste:

Ceea ce au oamenii în comun este speranța și credința în ceva divin. (D.I.)

Sau dimpotrivă, au scos la suprafață tristețea, neliniștea.

Filmul a fost o călătorie plină de mister, cu o atmosferă copleșitoare. A avut un ton trist, melancolic, cu imagini marcante. Imaginile ce duc cu gândul la dezastru, moarte, distrugere au avut un impact mare puse lângă cele cu cadrele monumentale, indestructibile, temple antice, natură impresionantă. Diferența dintre civilizații, dintre generații, mișcările maselor de oameni în diferite contexte, fluxul vieții, cursul ei este de asemenea copleșitor. Într-un fel mi-a dat o stare de neliniște. Imaginile din abator mi-au dat o stare de greață. Și tot aceeași reacție am avut-o atunci când au fost arătate imaginile cu arme. (L.C.).

Majoritatea însă au sentimente indecise, un amalgam de trăiri:

> *Trebuie să recunosc că în aceste două ore m-am transpus oarecum în acest film. Pot spune că am trăit fiecare moment, parcă am trăit acele emoții. În prima parte a filmului, unde am văzut India am simțit neliniște, pustietate. Am observat gesturi, ritualuri care m-au fascinat. În Etiopia am observat obiceiuri ciudate, am văzut oameni ce aveau în privirea lor tristețe. Am fost surprinsă plăcut la începutul filmului de acel „desen” pe care îl făceau acei oameni. Am văzut de asemenea și locuri unde sărăcia dăinuie. Viața ia diferite forme. Cu tristețe am observat oameni care munceau ca niște sclavi, aveam impresia că la un moment dat oamenii erau prea preocupați cu tehnologia. Aș vrea să spun multe lucruri dar mă rezum la acele sentimente pe care le-am simțit și anume: liniște, dar și tristețe. (M.L.)*

Deși cei care au relatat despre impactul emoțional spun că au perceput imaginile filmului ca fiind șocante:

> *Unele imagini sunt șocante, punând rasa umană într-o lumină deloc favorabilă obsesia oamenilor față de înfățișarea fizică, cât de mult rău facem altor ființe în numele propriei noastre supraviețuiri, dar sfârșind prin a face risipă de alimente și a împovăra planeta de deșeuri foarte greu degradabile. (V.A.)*

Unii dintre ei au trăit sentimentul coparticipării la crearea acestor imagini ajungând astfel până la un sentiment de vinovăție:

> *Vizionându-l am trecut de la sentimentul de bucurie la cel de tristețe, de la sentimentul de nostalgie, la cel de durere. Printre emoțiile de care am avut parte vizionând filmul, se numără și vinovăția, datorită faptului că, deși noi oamenii suntem egali, animalele nu se bucură de aceleași privilegii, cu toate că și ele au capacitatea de a simți, chiar dacă nu își pot exprima emoțiile în cuvinte, iar eu iau parte la discriminarea lor, fiind nepăsătoare. (Mn.L.).*

Cea mai marcantă observație rămâne ideea că trezirea acestor emoții puternice nu este numai una narativ-descriptivă, ci declanșează o revoltă și un impuls de acțiune, filmul dovedindu-se pe acest culoar de interpretare, unul militant:

> *M-a marcat și mă irită cumva faptul că mi se pare că planeta este sufocată de oameni, mașini, fabrici, etc. Mi se pare că poate ceda în orice moment. Cred că ar trebui să prețuim mult mai mult Casa noastră, să conștientizăm că schimbarea ține de noi. De asemenea un alt lucru ce mă supără sunt diferențele dintre clasele sociale, de exemplu în Mexic, cu oameni ce lucrau la groapa de gunoi, în fabricile în care făceau acea muncă repetitivă groaznică, parcă irosindu-și viața, toate acestea pentru a primi niște bani cu care să poată ei și familia să supraviețuiască. (O.S.).*

5. Alteritate: sărac, bogat, condiția femeii

Un prim aspect al alterității este surprins sub forma unui alter puțin abstractizat în care subiectivitatea joacă un rol primordial. Este vorba despre cei ce s-au exprimat in sintagme de genul frumos-urât.

Idealul de a încadra omul în stereotipuri și totodată discrepanța frumos-urât care de cele mai multe ori este asociată cu antiteza slab-gras. Frumusețea ar trebui să se afle dincolo de aparențe, de ceea ce se vede la exterior. (T.I.)

Cel mai remarcat alter, diferit de ceea ce numim normalitate, a fost identificat in imaginea omului sărac. O primă legătură se evidențiază între sărăcie și posibilitățile ce le oferă propriul mediu natural:

Cei mai săraci oameni erau cei din triburi, deoarece acolo era foarte cald și ei nu aveau posibilitatea să lucreze ca să ducă o viață mai bună. (A.M.).

Cele mai multe comentarii făcute pe tema sărăciei sunt expuse dihotomic sărac-bogat, sărăcie-bogăție.

Sărăcia unor oameni este prea mare, de exemplu cum prezintă și filmul: o parte a populației din Sao Paolo duce un stil de viață sărăcăcios, o altă parte duce un stil de viață regal, cu jacuzzi la fiecare apartament. (B.D.). După prezentarea celei mai luxoase

clădiri, hotel din lume din Arabia Saudită apar imagini cu sărăcia dintr-o localitate din Brazilia. Se pare că destinul ne influențează viața și în funcție de locul în care ne naștem. (H.R.).

În afară de discrepanța sărăcie-bogăție legată de spațiul, de locul unde s-a dezvoltat o comunitate este remarcată și legătura dintre acestea și un anumit mediu cultural sau religios.

Un alt aspect este constituit de diversitatea religioasă și culturală întrucât sunt prezentate ținuturi diferite ale lumii: de la templele antice din Asia la catedrale din Europa, de la jungla africană la marile complexe industriale, de la zonele în care nivelul de trai este mai mult decât precar, la marile orașe ale globului. (On.C.). Sărăcia, foametea sau bogăția și averea sunt lucruri sau fapte în care oamenii se regăsesc. Diferența dintre acestea este copleșitoare, dar până la urmă omul nu luptă decât pentru acestea ci luptă pentru Dumnezeul lor mai mult decât pentru statut. Cele mai mari războaie și decăderi ale popoarelor au avut loc din pricina zeilor sau din pricina dorinței de putere. (Ș.I.).

Există și voci care remarcă faptul că sărăcie-bogăție este o problema socială. Clasa socială iți oferă un anumit statut și distincție, iar omul este conștient de această diferență de clasa.

Cu toții respirăm același aer, trăim pe aceeași planetă și totuși diferențele interculturale, polii opuși pe care ne situăm pe scara socială și mediul de viață în care trăim ne fac pe fiecare dintre noi speciali. (B.C.). Ne este prezentată bogăția încă de la început în India, Franța etc. Prin artă și cultură foarte vastă. Ne este prezentată și sărăcia și pustietatea în acele vremuri, diferitele triburi și mediul în care trăiau. Dar să nu uităm să ne amintim și lumea în care trăim este împărțită în două: clasa de sus și cea de jos, oameni care trăiesc în bogăție în oraș spre deosebire de cei care trăiesc la periferie într-o sărăcie cumplită. (S.M.).

Un loc central în discuțiile despre alteritate îl ocupă problema femeii surprinse in diferite culturi și mentalități

Un astfel de exemplu care mi-a rămas în minte constă în imaginea cu cele două femei musulmane urmate de două tinere italience cu un stil vestimentar specific timpurilor actuale: tricouri cu vedere la abdomen și pantaloni cu talie joasă; acest contrast prezentat prin simpla succesiune a imaginilor mai devreme menționare are, în opinia mea, un impact mult mai mare decât dacă acesta – contrastul- ar fi fost enunțat verbal. (N.M.)

Au existat interpretări, ce se pot circumscrie categoriei de alteritate, care au circumscris-o într-un context mai general și anume acela de multiculturalitate și interculturalitate.

Personajele diverse care apar în film, femei musulmane, copiii baptiști, tineri din Italia, lucrători din China, persoane de zi cu zi ce execută munci casnice, persoane ce optează pentru petrecerea unei seri în oraș, medici chirurgi, pacienți, dansatoare din Thailanda, marchează existența unei multiculturalități și multi-etnicități pe glob. Dorința de a cunoaște pe cel de lângă tine și faptul de a-l accepta cu toate, împreună cu tradițiile și credințele sale, au făcut posibile evoluția până în zilele noastre și au determinat imaginea lumii de azi, imagine pe alocuri frumoasă și magică (deșertul Namibiei, noaptea sub cerul înstelat în care copacii par ieșiți din basme), în alte cazuri tragică (devastare, mizerie). (E.M.). O scurtă concluzie ar fi aceea că, oamenii sunt diferiți și mediul din care provin și cultura le formează trăsăturile de caracter și fiecare este unic și nu poate fi înțeles de celălalt decât dacă este ca el, provenind din același mediu: zonal, cultural, și nu trebuie să judecăm deoarece ceea ce este normal pentru păianjen este iad pentru fluture – normalul este o iluzie. (Sa.A.)

În finalul discuției despre alteritate am lăsat ideea celor care remarcă faptul că sub imperativul diversității oamenii își doresc de fapt să fie egali, comparațiile sunt făcute luând ca etalon propriile unități de măsura, standardizate după cultura din care faci parte.

Oamenii vor să fie egali și la fel. Filmul acesta mă duce cu gândul că suntem atât de diferiți pe cât nu vrem să recunoaștem. La fel de colorați și nuanțați suntem precum imaginile acestui film. Amalgam de idei și concepte, construim pentru a distruge. Mulți lucrează în acele mici birouri, mulți stau în acele curți dichisite și visează la toate lucrurile pe care vor să le vadă, să le trăiască. (Ca.A.).

6. Cazuri surprinse (în căutarea subiectului...)

Dintre subiecții expuși acestui experiment un grup aparte l-au format cei ce au căutat subiectul filmului, fiind astfel centrați pe narațiune. Discursul lor este de genul următor:

După părerea mea în acest film ni se face o retrospectivă și ni se arată un ținut cum arăta înainte, cum arată templul „the Temple of Began" și cum arată acest ținut după un incendiu. Le sunt arătate copiilor câteva ritualuri, obiceiuri din cultura acestui ținut. Un alt ținut care este descris în film este Namibia, mai

precis deșertul Namibia punându-se accentul asupra monumentelor și statuetelor. Este evidențiat de asemenea și ținutul Turciei prin Cappadocia. Ne este ilustrat în cel mai mic detaliu consecințele acestei catastrofe, în special în Namibia, și totodată urmările soldate de pe urma ei. Este prezentat și Palatul Versailles din Franța ne sunt prezentate frumoasele picturi, candelabre. Ne este arătat și o taină a botezului. Tot în Franța ne este arătat și Catedrala Notre Dame, prin frumoasele vitralii și statuete. În Danemarca ne este prezentat muzeul Kikeborg. De asemenea ni se arată frumoasele vitralii. Ne este prezentat și o parte a Americii prin parcul național Yosemite, Mono Lake, Arches National Park, Hunt Meesa, Antelope Canyong. În Angola ne sunt prezentate mai multe cascade, Eppupa Falls. În Etiopia ne sunt prezentați unii oameni, din diferite triburi. Ne este prezentat și marele Burj Khalifa din Dubai. (S.B.).

Circumscriși acestei categorii sunt și cei care au enumerat situații de care au fost impresionați.

Ritualuri ale civilizației indiene. Turcia. Nisipuri în Namibia. Rămășite după furtuna din SUA. Biserică în Franța, catedrala Notre Dame. Botezul copiilor în Brazilia. Parcuri naționale în SUA. Înfățișarea specifică etiopienilor. Trib în Namibia. Roboți în Japonia. Fabrici în Danemarca, China, Japonia. Exces de

mâncare în SUA. Operații estetice. Sărăcie în China, Japonia. Ritualuri religioase Ierusalim. Diferențele între culturi. (P.A.).

Iar alții au enumerat chiar numai locurile prin care au fost purtați de imaginile filmului.

Myanmar, China, Namibia, Iordania, Turcia, SUA, Franța, Brazilia, Danemarca, Angola, Etipoia, Spania, Emiratele Unite ale Arabiei, Coreea de Sud, Tailanda, Filipine, Indonezia, Ghana, Israel, Egipt, Arabia Saudită, Vatican. Acest film ne prezintă o multitudine de spații cultural-geografice diferite. (O.A.)

Făcând o analiză a acestor tipuri de abordări am evidențiat că cele mai multe situații ce au fost reținute sunt următoarele:

În acest film ne sunt prezentate diferite tradiții și obiceiuri din jurul lumii. Totodată se pune accentul pe diferite tipuri de credință, materialul debutând cu un templu din Myanmar, prezentându-se succint Biserica Divino Salvador, cu tradiția botezului, tradiția înmormântării etc... Sunt prezentate diferite tradiții ale oamenilor din Etiopia, din Valea Omo, cu tot cu stilul lor de viață. Zidul Rușinii din Palestina poartă o puternică încărcătură sentimentală. (G.B.). *Sunt străbătute mai multe locuri ale lumii pentru a ne arăta imagini precum: Turcia unde găsim monumente antice sau Iordanul unde se arata ruine antice. În New Orleans, SUA, după Uraganul Katrina localitățile*

în care au trăit oamenii sunt dezolante, imagine care ilustrează fragilitatea vieții noastre, precum și pericolele la care suntem expuși. În Franța, Palatul de la Versailles, ne sunt prezentate imagini din palat, având picturi și candelabre deosebite. Ne este prezentat un eveniment care marchează începutul vieții noastre, botezul. Filmul scoate la iveală unele triburi din Etiopia, care au tradiții specifice: desen pe corp, îngrijirea copiilor, traiul în colibe. (M.D.)

Există și locuri ce au rămas cu precădere pe retina celor ce au vizionat acest film și și-au exprimat entuziasmul de a se fi întâlnit cu astfel de universuri.

Dansul în China, Botezul din Brazilia, Templele din Cairo, Turcia, India, Basilica Sf. Petru din Vatican: acestea sunt dovada că oamenii mai au o fărâmă de credință, iar noțiunea de sacru nu s-a pierdut. (F.G.*). În China există un dance show care ne surprinde cu ajutorul culorilor puternice, în Turcia ni se prezintă statui gigantice, iar în Franța surprinde minunatul Palace of Versailles. De asemenea Samsara ne trimite în lumi variate cu ținuturi sacre, ca de exemplu: Sf. Michael Hill, imagini vizuale de povestre din US (Yosemite Parck), din deșertul Namib, Mono Lache, surprinde un peisaj care te trimite cu gândul la puritate, renaștere, viață.* (M.M.).

În căutarea subiectului, a narațiunii care să dea coerență imaginilor, au fost situații în care spectatorul pare că a fost cu totul hipnotizat de succesiunea spectaculoasă a cadrelor.

> *India, China, Turcia (statui cu chip de om), Iordan (clădiri cu ziduri înalte), Namibia (case, locuințe pline cu nisip), SUA (supermarket, școli, biblioteci, case, mașini, amfiteatre distruse). Franța (Palatul Versailles, Notre Dame, catedrala), Brazilia (un fel de botez). Namibia (se prezintă deșertul, parcul național, frumusețea locurilor, ghețari, munții, ape înghețate, peșteri), Angola (locuințe de pământ), Japonia (oameni robotizați în birouri, oameni posedați, oameni care antrenează golf, fitness). Dubai (schi, textura hotelurilor). Diferențele între metrourile din Brazilia și Japonia, munca la bandă unde se sortează carnea puilor, vacilor, porcilor.. Thailanda. Philipine (pușcărie), Indonezia, China (fabricarea gloanțelor, prezentarea unei manifestări de stradă, armata formată din tineri și copii), Palestina (centre penitenciare), Ierusalim, Egipt (piramide), Arabia (milioane de oameni care se închină), Vatican* (T.O.).

7. Titlul

Au existat respondenți ce cunoșteau termenul ”Samsara” și încă de la început, după anunțarea titlului filmului, au avut anumite așteptări legate de conținut.

> *Samsara înseamnă roata vieții și prezintă un mesaj profund din viața fiecărei ființe.* (B.D.). *Samsara cuvânt din sanscrita veche care înseamnă și face referire la ciclul continuu al vieții ca o roată care se rotește fără oprire. Filmul ne poartă de la sacru la profan, de la natural la artificial, de la vechi la nou și de la tragic la magnific.* (T.D.)

Traducerea metaforică a cuvântului samsara prin ”roata vieți” a dat posibilitate subiecților sa-și exprime propriile idei despre temele existențiale esențiale: viață-moarte.

> *Samsara însemnă ”Roata vieții”, iar prin acest titlu ne este transmis un mesaj profund in legătură cu viața.* (I.A.*). Acest film ne duce în diferite lumi filosofic și vizual care poate nu le-am mai întâlnit până acum. Revelează misteriosul concept din cultura indiană samsara care este aproape secret în cultura noastră. Samsara înseamnă roata vieții și transmite un mesaj profund în legătură cu viața oricărei ființe, și anume multe lucruri teribile se pot întâmpla dar toate au un scop, deci viața e frumoasă. Samsara este rezultatul karmei, și karma la rândul ei este o*

roată ce ne urmărește toată viața, viață care inevitabil sfârșește prin moarte. În opinia mea filmul se numește Samsara deoarece exact ca si deșertul este vast și nu putem scăpa din el. (T.D.).

Cei care au fost impactați de titlul filmului au făcut și aprecieri valorice referitoare la această alegere.

Titlul ”Rătăcind printre vieți” este unul foarte bun pentru că rezumă ideea esențială a filmului care, deși este unul nonverbal, are un impact puternic asupra celui care îl vede. În funcție de starea fiecăruia filmul este înțeles diferit. (Z.V.).

Concluzia este că, pentru un grup de subiecți, așteptările unei călătorii extraordinare în timp și spațiu printre culturile lumii era anunțată încă din titlul filmului.

După cum relevă și titlul filmului Samsara (rotirea printre vieți), poate fi legată de spațiu și timp, de esența și scopul vieții. (Ch.C.). *„Rătăcind printre vieți” de la o cultură la altă, de la o țară la alta, de la o religie la alta, per total o experiență deschizătoare de noi orizonturi în cunoașterea complexității universului*. (Mu.M.).

8. Mesajul

Mesajul central al filmului a fost perceput ca un discurs vizual despre diversitate.

> *Mesajul filmului este că trăim într-o lume în care chiar dacă suntem oameni ne diferim foarte mult unii de alți.* (S.D.M.). *Consideră că încearcă să ne arate continuitatea și diversitatea vieții, respectiv faptul că fiecare acțiune din prezent ne determină viitorul*. (H.R.*). Mesajul filmului este unul complex. Filmul ne prezintă diferitele culturi ale lumii. Ne arată cât de frumoasă este lumea în care trăim și ce bogății naturale avem. De asemenea, ne sunt prezentate și experiențele spirituale și cât de mult am evoluat din acest punct de vedere. Ne este prezentată și tehnologia la care a ajuns omenirea. Unul din mesajele care m-au impresionat este acela ca nu există progres fără sacrificii.* (Bu.D.). *O imagine a realității, o lume a contrastelor și poziția omului în această lume. Am observat cum a fost conturată relația între om și natură, om și tehnologie, om și om, om și viață.* (C.F.).

O lecție de viață în care omul este actorul principal.

> *Filmul scoate foarte bine în evidență felurile de a fi ale oamenilor. Ființarea omenească pe cât de diversă în existentă este pe atât de asemenea în simbolizarea antropomorfică. Ne*

*arată o societate foarte vicioasă. Cred că e cel mai bun film pe care l-am văzut. (*N.A.). *Acea imagine de „doare dar merg mai departe, nu am nimic, dar nu sunt pierdut". Efect circular, moarte. Destinul oamenilor. Concluzii finale asupra filmului vizionat: nașterea – etapele vieții, progresul/regresul uman. Dezumanizarea. Lupta dintre om și natură. Ritualuri mai mult sau mai puțin religioase. Ideea de destin (arta acelor oameni)*. (Ci.C.). *Filmul Samsara o imagine asupra întregii lumi. Cea mai evidentă mi s-a părut discrepanța între religii, culturi, tipologii de oameni. De la un trib din Africa puternic înrădăcinat la originile pământului și refuzul lor categoric de a accepta dezvoltarea, evoluția omenirii de la oameni ce trăiesc în metropole și lucrează în corporații, de la industria alimentară și punctul de plecare al mâncării pe rafturile noastre, până la viețile drept-credincioșilor puternic influențați de religie și spiritualitate.* (Mu.M.).

Relația omului cu Divinitatea.

Complexitatea mesajului este copleșitoare însă am reușit să reduc totul la un anumit subiect Dumnezeu. Omul din toate timpurile și-a căutat un Dumnezeu. Așa cum omul își creează zei, așa îi și distruge. Consideră că totul se rezumă la a dori un Dumnezeu sau a dori să fii propriul Dumnezeu. Astfel că, prin creațiile sale omul dorește să înlocuiască creația lui Dumnezeu

cu creația proprie pentru a dori să fie propriul Dumnezeu. Dar prin aceasta se transformă în propriul dușman, negăsind fericirea niciodată. Tot ce este sub soare a fost și va fi în noi, noi ne aflăm într-o deșertăciune care ne va duce spre pieire. (Ș.I.).

Un film psihologic?

Filmul urmărește firele psihologice care se împletesc cu imaginile încercând o extragere a esențelor spirituale din diferite colțuri ale lumii. Este prezentat cu diverse portrete de oameni de pe întreg pământul prin care se văd presiunile societății și de tradiție, explorează minunile lumii noastre, de la lucrurile obișnuite la cele miraculoase și luminează legăturile dintre umanitate și restul naturii. (P.R.). *În concluzie Samsara este o invitație categorică la meditație asupra efemerității, asupra imaginii de ansamblu a acestei lumi*. (P.L.). *Acest film prezintă într-o manieră succintă fragilitatea omului și a tuturor creațiilor acestuia, în raport cu veșnicia și puterea naturii și a naturalului*. (Cs.A.). *Voi concluziona prin a afirma că lucrul cel mai corect pe care ar trebui să îl facem este acela de a învăța să nu judecăm ceea ce nouă ni se pare anormal sau diferit și mai precis să ne oprim o secundă din existența noastră încărcată de probleme cotidiene pentru a admira frumosul din lucruri și persoane. Cu siguranță ar avea un efect pozitiv asupra noastră*. (M.A.)

9. Tehnica filmării

Trei lucruri au impresionat din această perspectivă: imaginea, sunetul și comunicarea non-verbală. De către unii acestea au fost percepute global.

> *Principalul element pe care l-am observat în acest documentar este reprezentat de lipsa dialogului, singurele surse din care pot fi deduse idei fiind imaginile, care au un impact major și coloana sonoră, care ne induce ideea de meditație. (On.C.)*.

Alții subiecții au luat în discuție exclusiv vizualul:

> *Prin elemente de suprarealism dezvoltă motivul dezumanizării și hiperbolizării rasei umane cu precădere exemplifică omul contemporan. Samsara este realizat pe un background cultural bogat, fiind folosită expresivitatea vizuală pentru a reda culturile orientale, prezente și astăzi în identitatea culturală de pe scena globală. (A.P.). Cred că scopul filmului este de a-i lăsa pe privitori să interpreteze toate aceste imagini în modul său. Aceste imagini montate într-un stil diferit față de alte documentare redau un peisaj global, năucitor*. (P.M.). *Lumea percepe în nonverbal și vizual. Sunt redate imagini superbe, culori vii, sălbatice. Apoi teama, refulare, tristețe, bătrânețe, deziluzie, stări instinctive transmise non-verbal*. (Ci.C.)

Comunicarea non-verbala poate fi o comunicare completă, este concluzia la care se pare că se poate ajunge în urma vizionării acestui film.

Din punctul meu de vedere filmul Samsara nu prezintă o poveste pe o temă exactă. Mai mult decât atât pot spune că acest film nici măcar nu este un film propriu-zis, ci mai mult un documentar. Atât locurile cât și situațiile, momentele au fost alese cu grijă și mare atenție, tocmai pentru a transmite ceva celor care vor urmări acest documentar. Filmul, documentarul prezintă locuri și momente alese cu precizie pentru a transmite anumite lucruri oamenilor, sau pentru a trage un semnal de alarmă privitorilor, atât prin intermediul muzicii cât și al imaginilor care nu au fost alese la întâmplare. (G.G.). *Lipsa comunicării din film, lipsa sugestiei m-a ajutat să conturez cu ochii mei povestea fiecărei imagini, să-i atribui un sens fiecărui gest sau reacție a personajelor.* B.B.). *Am apreciat profunzimea fiecărei situații, profunzime care cred că a fost atinsă tocmai prin această comunicare non-verbală. Privirea și gesturile mi s-au părut la fel de explicite ca o înșiruire de cuvinte*. (Mu.M.).

O întrebare, cu conținut mai mult tehnic, a fost formulată în urma vizionării: Film documentar sau film de artă?

Filmul, un veritabil documentar, este după părerea mea o capodoperă cinematografică. Spun acest lucru deoarece, deși

lipsește partea vorbită, comentariul filmului, rezultatul alăturării imaginilor are impact asupra privitorului prin mesajul pe care reușește să îl transmită, prin paralele create între diverse culturi și țări ale planetei. În încheiere, pot spune că Samsara ecranizează cu succes zicala „Imaginea face cât 1000 de cuvinte" (N.M.). *Din punctul meu de vedere filmul Samsara nu prezintă o poveste pe o temă exactă, mai mult decât atât pot spune să acest film nici măcar nu este un film propriu-zis ci mai mult un documentar. Atât locurile cât și situațiile, momentele au fost alese cu grijă și mare atenție, tocmai pentru a transmite ceva celor care vor urmări acest documentar. Filmul, documentarul prezintă locuri și momente alese cu precizie pentru a transmite anumite lucruri oamenilor, sau pentru a trage un semnal de alarmă privitorilor, atât prin intermediul muzicii, cât și al imaginilor care nu au fost alese la întâmplare.* (G.G.)

10. Ciclicitate, dualitate

Ciclicitatea a fost evidențiată prin imaginile simetrice de la începutul și finalul filmului. Cei care s-au oprit asupra acestei interpretări ciclice au sesizat sensul metaforic al acestor dispuneri.

Un lucru ce mi-a plăcut în mod deosebit este caracterul lui ciclic, călătoria s-a sfârșit tot unde a început. (L.C.). *Prima imagine din*

India care deschise și închide filmul în care grupul de copii rămân impresionați privind acea operă multicoloră creează impresia de varietate de trăiri într-un singur moment. (V.E.). *Debutând cu vastitatea și sterpitatea deșertului Namib și finalizând cu aceeași imagine, în opinia mea se evidențiază din nou inferioritatea omului în raport cu natura, precum și scurta existență a acestuia pe pământ*. (Cs.A.). *Filmul este un documentar vizual despre culturile lumii și în prim plan se află ciclul vieții. Imaginile sugerează momente și locuri importante din viața oamenilor de-a lungul timpului și în zone diferite ale lumii. Sunt evidente contraste vizuale dar și conceptuale. Ciclicitatea filmului se deduce din scenele de început și final fapt ce ne induce gândul că tema este ciclul vieții*. (R.M.).

A fost reținută idee de ciclicitate și pentru întregul conținut al filmului, punându-se accent pe succesiunile trecut, prezent și viitor în sensul non liniar.

Sunt prezentate succesiv evoluțiile diverselor cicluri: zi/noapte, viață/moarte, naștere=botez / moarte=înmormântare precum și evoluția ciclică a anotimpurilor. Filmul urmărește prezentare motivelor naștere, moarte, reîncarnare, atât prin călătoria pe glob, urmărind zone sacre, zone de dezastre, minuni ale naturii, centre culturale pline de însemnătate, cât și prin prezentarea aspectelor care influențează viața: trecut, prezent și viitor.

Antiteză megalopolisuri = zone slab dezvoltate economic, triburi. (O.C.). *Acest film relatează ciclul repetitiv al vieții, încă de la început prezintă nașterea unei persoane, respectiv moartea. Viața fiecărui om fiind influențată de consecințele din trecut, prezent și viitor.* (H.R.)

Sensul central al acestei abordări îl reprezintă sesizarea ciclicității vieții. Existența umană pare efemeră, dar își are o continuitate perpetua în noi și noi cicluri.

Documentarul Samsara este o prezentare a ciclului vieții, din perspectiva relației naștere/viață/moarte/renaștere. (On.C.). *Filmul prezintă o imagine complexă a întregii planete, toate lucrurile interconectându-se însă, ideea centrală este relația viață-moarte, sau mai mult spus, naștere-moarte-naștere. Nașterea și moartea sunt întotdeauna conectate.* (P.L.). *Filmul este un documentar vizual despre culturile lumii, și în prim plan se află ciclul vieții. Imaginile sugerează momente și locuri importante din viața oamenilor de-a lungul timpului și în zone diferite ale lumii. Sunt evidente contraste vizuale dar și conceptuale. Ciclicitatea filmului se deduce din scenele de început și final, fapt ce ne induce gândul că tema este ciclul vieții.* (R.M.).

Nu au trecut neobservate nici ciclurile din natură, ideea de început, dezvoltare și sfârșit pentru tot ceea ce este natural sau creat de mâna omului.

> *Efectele urmează cauzele, pe deasupra ele se multiplică: rezultatele negative vin în urma cauzelor negative, respectiv cele pozitive în urma cauzelor pozitive.* (T.D.). *Totul se realizează ca un ciclu din natură, iar aceste trăsături sunt comune în cele mai multe părți ale lumii (filmul a surprins situații atât din Asia, Africa cât și din Europa)*. (B.L.). *La fel ca acea mandala a călugărilor tibetani cred că și noi, ca oameni, construim o lume pentru a o sacrifica și a construi una nouă, una mai bună și pe placul noilor timpuri.* (Ca.A.).

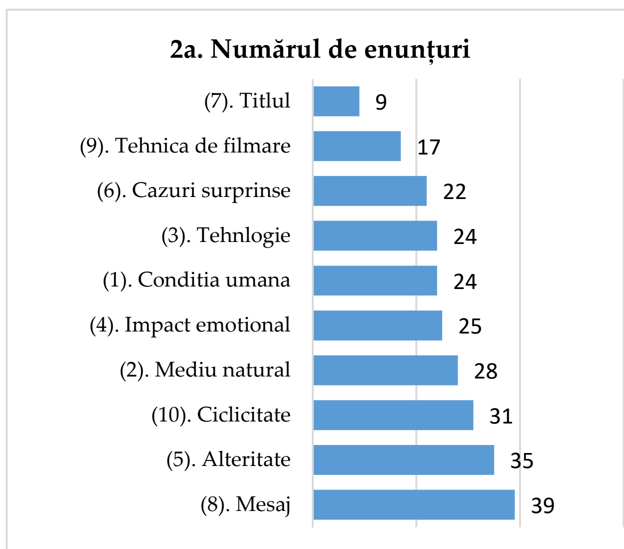
Alături de ciclicitate s-a conturat și interpretarea duală, antagonică a universului vizualizat. Mulți subiecți au fost atrași de contraste și au evidențiat polarizarea existentă atât în natură cât și la nivel uman.

> *Prin multitudinea de concepte folosite și simboluri s-a conturat o imagine complexă pe mai multe direcții: trecut-prezent, viață-moarte, diferențe între civilizații, frumusețea naturii vs. dezlănțuirea naturii, chiar și fără cuvinte.* (C.F.). *Filmul cuprinde diferențe dintre două lumi, lumea orientală și lumea occidentală, realizând de fapt o analiză comparativă între acestea. Această analiză este realizată prin observarea vieții culturale și sociale* (Pa.A.). *Prezentarea indivizilor din diverse*

părți ale lumii surprinde imaginea realității extreme, realitate care este prezentată în antiteză: Thailanda vs. Dubai. (C.M.*). Samsara ilustrează antiteza dintre bogat și sărac, viață și moarte, lumină și întuneric, zugrăvind existența comunităților din cele două țări într-un mod original și abrupt.* (P.D.*). Există în film o multitudine de astfel de contraste ale lumii în care trăim: deșert și civilizație, tradiționalism și inovații tehnice, muncă fizică și muncă psihică (de birou) etc. Spre final, firul liric prezintă imagini cu efect de boomerang, adică se revine cu o continuare a imaginilor prezentat la începutul documentarului, oferindu-i un final armonios.* (N.M.)

6. CE SE ÎNȚELEGE DIN FILM DUPĂ PRIMA VIZIONARE– CÂTEVA STATISTICI (continuare)

Feedback-ul primit prin intermediul acestor interviuri nestructurate poate fi măsurat și dintr-o perspectivă cantitativă, cu ajutorul unei analize de conținut clasice. Cei 90 de subiecți au formulat un număr de 254 de enunțuri distincte (fraze sau paragrafe), folosite ca unități de înregistrare. Acestea au cumulat un volum de 11.568 de cuvinte, acestea fiind practic unitățile de numărare. Media generală este de 45 de cuvinte/enunț, ceea ce reprezintă un text tehnoredactat de aproximativ 3 rânduri și jumătate (A4, TNR 12). Distribuirea categoriilor rezultate din analiza hermeneutică pe aceste unități de înregistrare (fraze sau paragrafe) și pe unitățile de numărare (cuvinte) se prezintă astfel (Figura 2a și 2b):

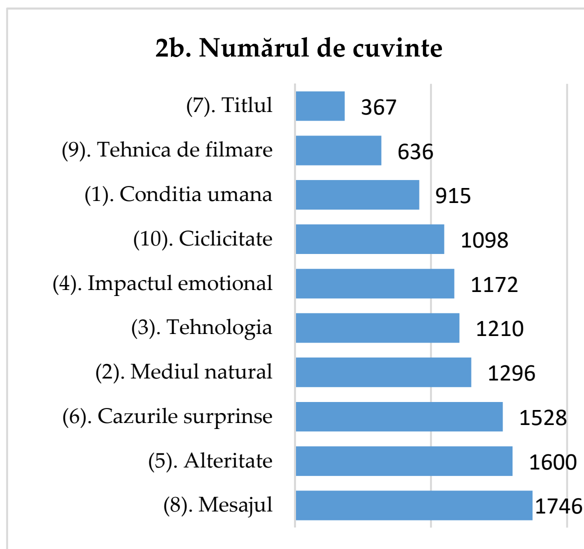

Figura 2. Ierarhia temelor rezultate din analiza hermeneutică în funcție de (a) numărul de enunțuri și (b) numărul de cuvinte.

Astfel, tema cu cel mai mare impact asupra receptorilor a fost *mesajul filmului*, acestuia acordându-i-se cea mai mare atenția, atât prin numărul de enunțuri elaborate (15,3% din total mesaje) dar și prin numărul de cuvinte folosite (15% din total). Această preocupare atât de intensă pentru identificarea mesajului a fost determinată atât de solicitarea explicită a interviului cât mai ales din ambiguitatea conținutului non-verbal, care lăsa practic o varietate de posibile interpretări. A doua cea mai frecventă temă este cea a alterității (13,7% din total enunțuri și 13.8% din total cuvinte). Modul de alcătuire al filmului este bazat pe o succesiune de imagini variate, de pe diverse

meridiane ale globului și din diverse situații de mediu natural sau artificial. Alteritatea este fără îndoială o dimensiune centrală a întregului mesaj și subiecții au surprins cu destul de mare acuratețe acest aspect. Mai dorim să precizăm faptul că aceste două teme (*mesajul* și *alteritatea*) cumulează aproape 30% atât din volumul enunțurilor cât și din cel al cuvintelor, regăsindu-se în marea majoritate a răspunsurilor înregistrate.

O situație aparte se poate observa cu tema de pe poziția a treia: *ciclicitatea* la enunțuri și *cazurile surprinse* la cuvinte. Astfel, deși tema ciclicității apare în 31 de enunțuri acestea au fost alcătuite cu 1098 de cuvinte, adică o medie de 35 de cuvinte/enunț (față de media generală de 45 de cuvinte/enunț). Practic, deși ideea ciclicității s-a regăsit în 31 de enunțuri, despre aceasta s-a scris destul de puțin pentru că este în esență destul de abstractă și dificil de reprezentat iconografic într-o manieră prea detaliată. Complementar, *cazurile surprinse* apar doar în 22 de enunțuri dar cumulează 1528 de cuvinte, având astfel o medie de 69 de cuvine/enunț, semnificativ mai multe față de media întregului text analizat (45 cuvinte/enunț). Astfel, identificarea unor scene din patrimoniul universal (muzee, catedrale, locații celebre atât din diverse orașe dar și din mediul natural) este nu numai mai simplu de surprins în imagini dar și mai lesne de povestit. Se remarcă însă că titlul filmului și modul de alcătuire a întregului mesaj nu a încurajat receptorii spre o decodificare primară a conținutului, enunțurile descriptive despre

cazurile surprinse în film, deși elaborate in extenso, au fost totuși abordate doar de câțiva receptori. Cu alte cuvinte, dacă filmul s-ar fi intitulat „Frumusețile civilizației noastre” probabil orice receptor ar fi făcut referire la cazurile surprinse. Titlul dificil de înțeles fără o minimă lectură anterioară și mai ales alcătuirea mesajului prin inserția și a altor conținuturi decât cele strict descriptive au poziționat atenția subiecților intervievați spre un plan mai complex în decodificarea sa.

Dacă mergem mai în detaliu cu această analiză, putem cuantifica prezența cuvintelor în textele de feed-back oferite de cei 90 de receptori. Pentru aceasta, am încărcat cele 254 de enunțuri (traduse în engleză) într-un software de analiză de conținut (NVIVO 12), care a generat worldcloud-ul din Figura 3. Este vorba de o prezentare „artistică” bazată pe frecvența principalelor cuvinte identificate în text, cele care apar cel mai des fiind trecute cu fond supradimensionat în zona centrală, iar cele cu apariții mai puține în întregul text analizat, ocupând o poziție marginală și fiind scrise cu un font mai mic:

Figura 3. Word-cloud-ul feedbackului înregistrat de la cei 90 de participanți

Astfel, cele mai utilizate cuvinte în cele 254 de enunțuri analizate sunt prezentate în Tabelul 1

Tabelul 1. Cele mai utilizate cuvinte în feed-backul înregistrat

Cuvânt	Frecvență	Procentaj ponderat (%)
film	135	1,99
oameni	102	1,51
viață	100	1,48
diferență	70	1,03
lume	65	0,96
populație	52	0,77
cultură	49	0,72
natură	48	0,71
Samsara	40	0,59
imagini	37	0,55
timp	35	0,52
uman	34	0,50

Pe baza acestor frecvențe, se poate sintetiza un feed-back agregat din cele 254 de enunțuri înregistrate sub forma următoarei expresii:

Samsara este un film despre diferențele dintre oamenii care trăiesc în lume.

În fine, software-ul folosit (NVIVO) permite și o gruparea unor teme prestabilite (cele rezultate din analiza hermeneutică) în funcție de cum se regăsesc cuvintele cheie în enunțurile analizate (Figura 4):

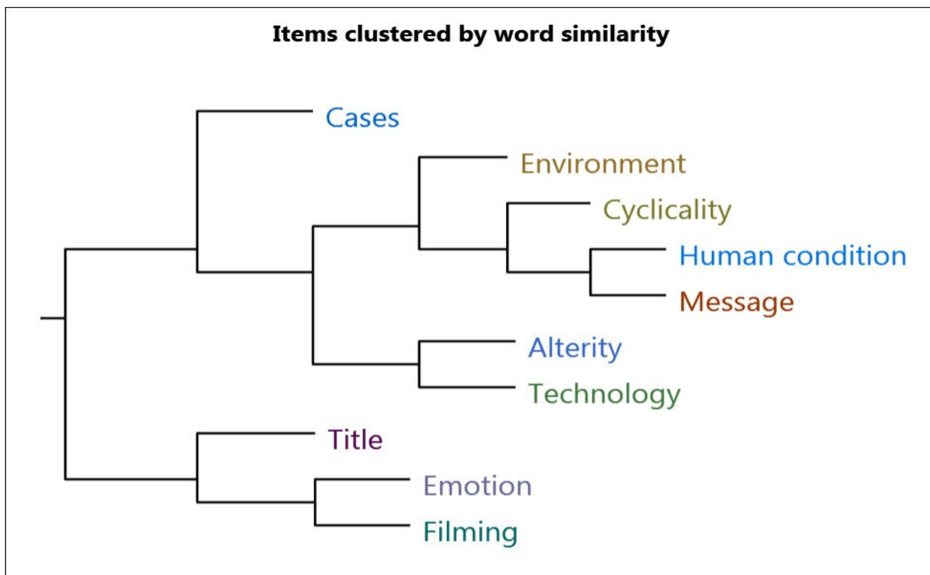

Figura 4. Gruparea temelor după similaritatea vocabularului folosit în enunțurile analizate

Decodificarea acestor asocieri tematice se face gradual, în trepte, de la dreapta spre stânga: *mesajul filmului este despre condiția umană privind ciclicitatea și mediul natural*.

Sau, într-o interpretare mai detaliată, în cele 254 de enunțuri de feed-back analizate, ideea mesajului desprins în urma vizionării filmului este asociată cu condiția umană, fiind tratată mai întâi sub aspectul ciclicității și apoi al mediului natural, în relație cu alteritatea și tehnologia, toate acestea exemplificate prin diversele cazuri surprinse și incluse în mesajul descriptiv ca o paralelă la axa tematică emoție-tehnică de filmare-titlu.

Remarcăm aici faptul că subiecții intervievați nu s-au focalizat pe o decodificare primară, strict descriptivă a filmului, modul de alcătuire al feed-back-ului lor, în încercarea de a explica conținutul vizionat reflectând clar o importantă componentă emoțională. Filmul Samsara nu este un simplu documentar descriptiv al varietății lumii în care trăim, ci este o poveste frumoasă, plină de tâlc, cu inflexiuni artistice evidente, care nu doar se vizionează ci și se trăiește.

7. CE CONȚINE FILMUL?

Care este de fapt, mesajul filmului? Pentru aceasta am realizat o analiză de conținut a imaginii clasică, parcurgând secvență cu secvență toate cele aproape 100 de minute ale Samsarei. Am folosit ca unitate de numărare secunda iar ca unitate de înregistrare cadrul (eng. frame), adică o scenă în care, chiar dacă se schimbă unghiul de filmare rămâne același subiect. Decupând astfel filmul în părțile componente am obținut 117 cadre (scene) distincte pentru cele 5713 de secunde ale filmului (exceptând genericul final), cu o medie generală de 48 de secunde / scenă. Cea mai mică secvență are 2 secunde, iar cea mai mare 247 de secunde. Filmarea fiecărui subiect este decupată în mai multe scene și acestea sunt amestecate în alcătuirea mesajului. Spre exemplu, realizarea unei mandale într-o mânăstire budistă este împărțită în două scene, una fiind plasată în prima parte a filmului și alta la sfârșit.

Urmând pașii specifici analizei de conținut, am elaborat un set de categorii (Tabelul 2) prin care am filtrat practic tot filmul, secundă cu secundă. Aceste categorii au fost elaborate pe baza temelor desprinse din analiza hermeneutică, pentru că pe lângă descrierea efectivă a Samsarei am vrut să evaluăm și cât de pertinent a fost feed-backul oferit de subiecții intervievați imediat după prima vizionare. Nu am inclus în această listă *cazurile surprinse*, pentru că acestea țin de un nivel primar,

pur descriptiv al filmului, dar am inclus suplimentar o categorie legată de ritualuri, pentru că prin natura titlului, Samsara ar fi putut să fie doar un film cu povețe și exemple religioase.

Tabelul 2. Categoriile utilizate pentru analiza de conținut a filmului

categorie	indicatori / unitate de măsură
1. lungimea secvenței	secunde
2. prezența oamenilor în scenă	da / nu
3. prezența reperelor de spiritualitate	da / nu
4. contextul scenei	1. mediul natural 2. mediul artificial 3. ambele (mixt)
5. prezența tehnologiei	da / nu
6. emoțiile secvenței	1. negativă 2. neutră 3. pozitivă
7. prezența alterității (a cazurilor, situațiilor, populației marginale sau exotice)	da / nu
8. prezența ritualurilor (religioase sau laice)	da / nu
9. ideea de ciclicitate	da / nu
10. tehnica de filmare	1. static 2. viteză redusă (slow motion) 3. viteză normală 4. viteză rapidă (fast forward) 5. viteză foarte rapidă (very fast forward)

Următoarea etapă a constat în parcurgerea filmului Samsara, secundă cu secundă, identificarea fiecărei scene și analizarea sa din perspectiva acestor 9 categorii. Astfel, pentru primul criteriu, lungimea scenelor,

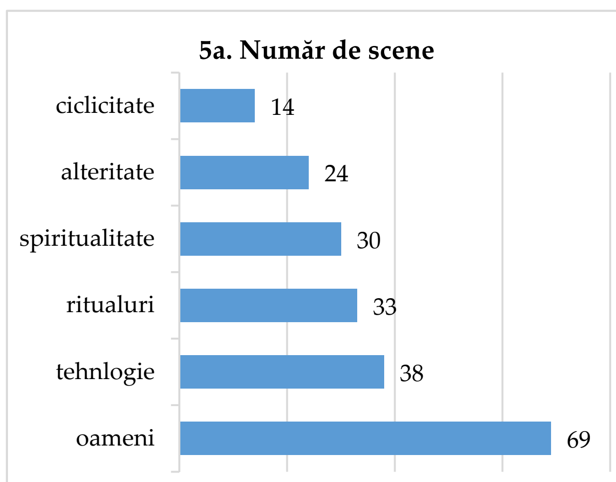
pentru a evita orice subiectivitate în tratarea lor, am optat pentru analiza pe bază de quartile (sferturile statistice ale distribuției). Astfel, 25% dintre secvențe sunt mai mici de 21 secunde, următoarele 25% sunt între 21 și 38 de secunde, alte 25% dintre secvențe sunt între 38 și 76 de secunde și ultimele 25% sunt peste 76 de secunde (mergând până la 247 de secunde). O altă variantă pentru a delimita între scene mici, medii și mari ar fi fost să luăm lungimea celei mai lungi scene (247) și să o împărțim la 3 (ar fi rezultat trei intervale, până la 53 de secunde, între 54 și 106 secunde și peste 107 secunde), dar ținând cont de dispersia valorilor (media lungimii secvențelor este de 48 de secunde iar scena cea mai mare este de 5 ori mai mare), distribuția ar fi fost alterată. Folosind delimitarea lungimii temelor după ponderea lor procentuală în total film, cele 117 de cadre din Samsara se distribuie astfel (Tabelul 3):

Tabelul 3. Distribuția lungimii cadrelor pe quartile (secunde)

Tip scenă în funcție de lungime	Număr secvențe	Total timp	Lungime medie	Abatere standard
Scenă foarte scurtă (până la 21 de secunde)	29	337”	12”	4.843
Scenă scurtă (între 21 și 38 de secunde)	30	914”	30”	4.988
Scenă lungă (între 38 și 76 de secunde)	29	1573”	54”	11.054
Scenă foarte lungă (între 76 și 274 de secunde)	29	3227”	111”	37.217

Se observă astfel că filmul Samsara este alcătuit din secvențe destul de eterogene sub aspectul dimensiunii, un sfert dintre scene, cele mai mici, având o durata medie de 12 secunde în timp ce un alt sfert, cele mai întinse, având o durată medie de aproape 2 minute. Precizăm faptul că aceste scene sunt unitare și nu tematice, cele 12 secunde sau cele 111 secunde fiind continue. Chiar dacă o anumită temă a fost filmată inițial unitar (despre un anumit subiect), dacă ea a fost inclusă în film în două scene distincte acestea au fost numărate ca două componente separate ale filmului.

Analiza descriptivă a celor șase categorii dihotomoice (care nu sunt însă disjuncte între ele, într-o scenă despre oameni putând să apară și elemente de tehnologie și de alteritate) se prezintă astfel (Figura 5):

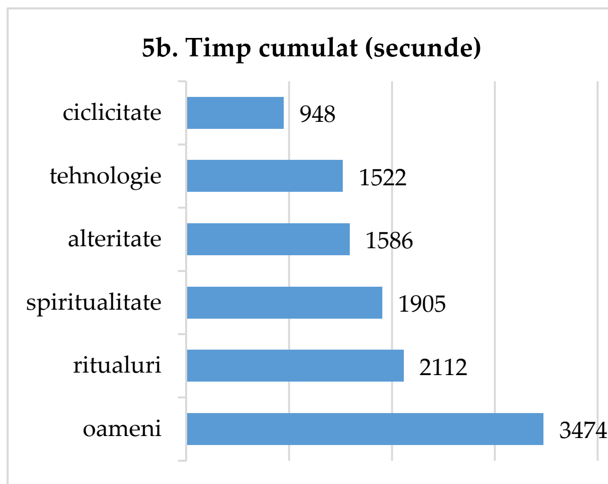

Figura 5. Prezența categoriilor dihotomice analizate: 5a. ca număr de scene și 5b ca timp cumulat.

Conform acestor distribuții, Samsara este totuși un film în primul rând *cu oameni*, aceștia apar în peste jumătate din scene (69 din 117) și ocupă aproape două treimi din durată (3474 secunde, adică aproape 58 de minute din o ora și jumătate cât are tot filmul). Nu este un film despre natură sau despre vestigii de civilizație, este pur și simplu un film despre oameni. Analizând poziția secundă din aceste distribuții observăm că mai bine din jumătatea scenelor din film sunt despre ritualuri și tehnologie în timp ce două treimi din durata filmului este despre ritualuri și spiritualitate. În fine, cea mai puțin surprinsă prin imagini este tema ciclicității care are apare în cele mai puține scene (14)

și ocupă cea mai mic durată în film (aproape 16 minute), aceasta fiind evident o temă mai complexă, dificil de surprins prim imagini obișnuite. Analiza structurii filmului este relevantă și prin atenția acordată de către producători temelor incluse, reflectată în valoarea medie a scenelor aferente:

Tabel 4. Caracteristicile temelor analizate

Teme	Nr. scene	Timp cumulat (s)	Timp mediu scene	Minim	Maxim
oameni	69	3474	50 s/s	5	247
ritualuri	33	2112	64 s/s	9	247
spiritualitate	30	1905	64 s/s	13	247
alteritate	24	1586	66 s/s	11	247
tehnologie	38	1522	40 s/s	2	194
ciclicitate	14	948	68 s/s	6	247

Durata medie a scenelor este mai mică pentru cele în care apar conținuturi legate de tehnologie (40 secunde/scenă) și oameni (50 secunde/scenă) și mai mare pentru cele legate de ciclicitate (68 secunde/scenă) și alteritate (66 secunde/scenă). Aceste diferențe pot fi asociate cu dificultatea operaționalizării celor două tipuri de conținuturi, primele fiind mult mai ușor de exprimat în imagini mai puține, comparativ cu ultimele, mai abstracte și implicit mai dificil de transpus într-un mesaj iconografic.

Din punct de vedere al încărcăturii emoționale Samsara are o structură echilibrată, conținuturile cu tentă negativă fiind aproape egale cu cele cu tentă pozitivă, atât ca număr de scene cât și ca durată (Tabelul 5 și Figura 6):

Tabelul 5. Distribuția emoțiilor în Samsara

	Număr scene	Durată cumulată (secunde)
puternic negativ	12	740
negativ	29	1423
neutru	33	1318
pozitiv	36	1807
puternic pozitiv	7	425

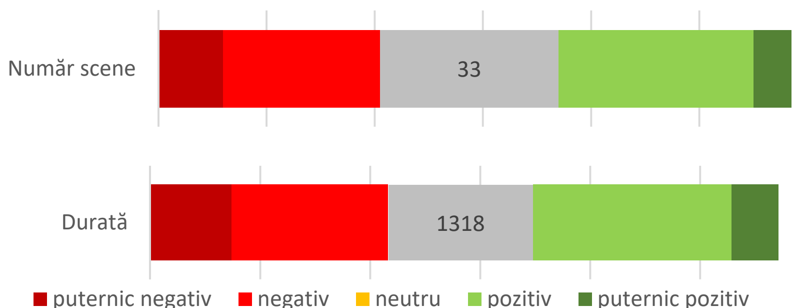

Figura 6. Distribuția emoțiilor în Samsara

Dacă formăm un scor general pentru emoțiile existente în Samsara, pe baza unei medii ponderate a duratei scenelor, atribuind de la 1 punct secvențelor puternic negative, până la 5 puncte celor puternic pozitive,

se obține o valoare de 4,3 (dintr-un maxim de 5) sau 0,83 exprimat în procente (unde 1 înseamnă 100% pozitiv), fapt ce plasează orientarea generală a filmului într-o zonă pozitivă. Cu toate acestea, deși ponderea imaginilor negative este cu 223 de secunde mai mică decât a celor pozitive, conținutul și impactul acestora asupra receptorului nu va determina cu certitudine o percepție cu tentă pozitivă, anumite secvențe puternic negative putând afecta masiv interiorizarea întregului mesaj.

O altă direcție de analiză ar fi crostabularea acestor teme cu orientarea lor emoțională, iar rezultatele sunt prezentate în Figura 7:

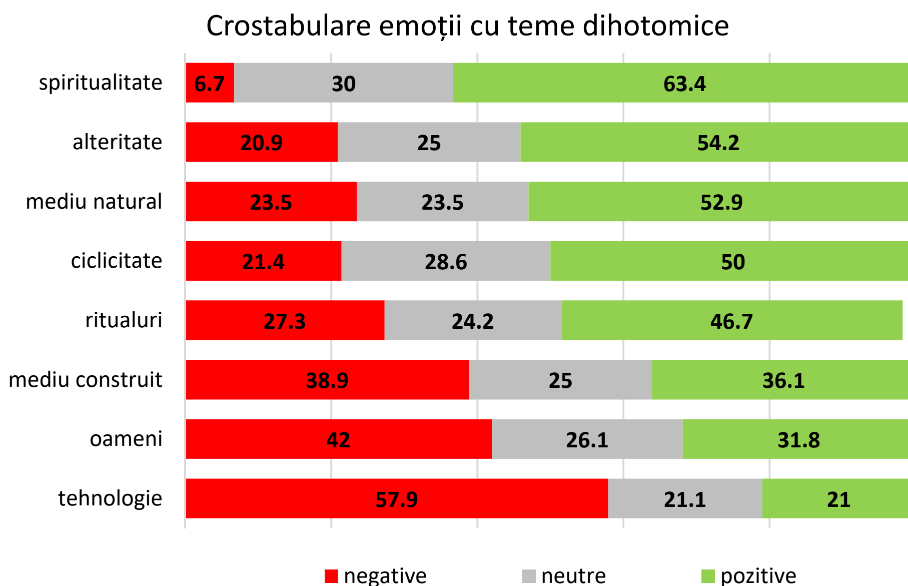
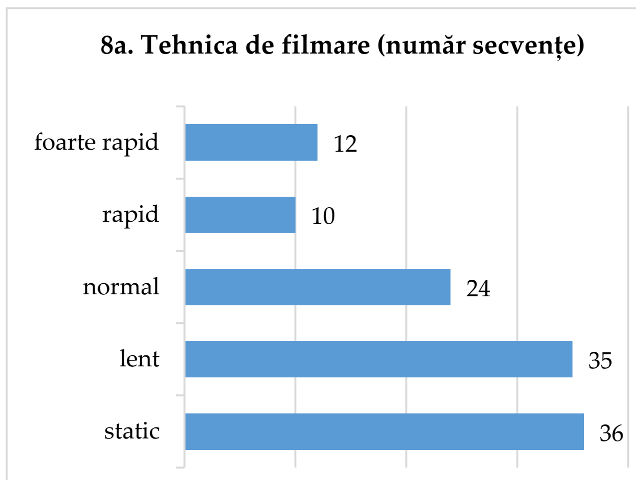

Figura 7. Distribuția emoțiilor pe teme

Deși interpretarea emoției temelor este probabil cea mai subiectivă dintre categoriile utilizate, se constată totuși o configurare destul de predictibilă a conținutului Samsarei, în concordanță cu semnificația acestui cuvânt. Astfel, temele legate de *spiritualitate*, *alteritate* și *mediu natural* sunt preponderent asociabile cu emoții pozitive, într-o relativă opoziție cu cele privind *tehnologia*, *oamenii* și *mediul construit* care sunt mai degrabă negative. O astfel de structurare este direct compatibilă cu ideea centrală a termenului *samsara*, adică cicluri de viață, evoluție, desăvârșire spirituală.

În fine, o ultimă temă investigată în analiza de conținut a fost cea legată de tehnica de filmare, mai exact de viteza expunerii scenelor. Și în Baraka și în Samsara Ron Fricke a utilizat tehnici diverse de filmare (brevetând chiar una dintre ele), iar modul de redare a conținutului filmat este fără îndoială o componentă importantă în compoziția ideii centrale a producției analizate. Pentru această categorie am făcut o delimitate între scenele statice (sau aproape statice), cele redate în slow-motion, cu încetinitorul, cele redate normal, cele redate cu viteză mare (fast-forward), dar am delimitat și unele redate cu viteză foarte mare, peste ritmul alert pe care îl mai vedem uneori în diverse reportaje. Gruparea disjunctă a celor 117 secvențe în aceste categorii este prezentată în Figura 8:

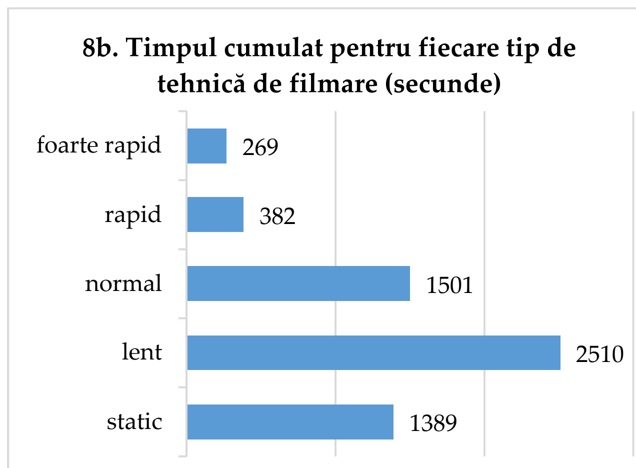

Figura 8. Tipurile de filmare în funcție de 8a. numărul de secvențe și 8b. timpul cumulat

Conform acestor distribuții se poate constata că peste jumătate din film, atât ca număr de secvențe (71 din 117) cât și ca durată (3899 din 5713 secunde) sunt redate într-o manieră statică sau foarte lentă, adică aproape sub forma unui eseu fotografic. Printr-o astfel de abordare Samsara îndeamnă practic la contemplare, la liniște, la meditare, la introspecție și vizează, în mod evident, nu doar prezentarea unor conținuturi ci și generarea unor emoții. Aceste cadre alternează cu cele 22 de secvențe cumulând 651 de secunde expuse rapid sau foarte rapid și care creează practic un contrast deosebit pentru întregul demers.

Pe de altă parte, tehnicile de filmare nu sunt asociate cu emoțiile transmise (Pearson = -0,176), ambele fiind incluse în film într-o manieră echilibrată, atât în secvențele redate lent cât și în cele redate rapid, așa cum se poate observa și în Tabelul 6:

Tabel 6. Tehnici de filmare pentru tipurile de emoții din scene (secunde)

Filmare \ Emoție	**Negativă**	**Pozitivă**
Lent și statică	1344	1443
Normală	512	701
Rapidă și foarte rapidă	348	131

Pentru o interpretare mai detaliată a conținutului filmului Samsara am realizat și o analiză factorială explorativă a acestor categorii, pentru a căuta o eventuală regrupare a acestora în funcție de asocierea

atributelor din fiecare scenă în parte. Deși testul KMO se situează la limita de jos a acceptării statistice (0.570) am explorat această direcție și am obținut un model cu patru factori care explică 68.738 din variația totală a variabilelor implicate. Deși modelul în sine este destul de slab, au fost generate niște asocieri foarte interesante care sunt într-o concordanță deplină cu interpretarea realizată până la acest nivel, atât în demersul hermeneutic cât și în interpretarea datelor descriptive din analiza de conținut (Tabelul 7):

Tabel 7. Matricea factorilor după rotire

	Factori			
	1 Credințe	2 Ritualism	3 Civilizație	4 Cicluri
Spiritualitate	,817	,201		
Emoții	,788	-,131		,171
Oameni	-,275	,797		
Ritualuri	,242	,747		,315
Alteritate	,438	,545	-,267	-,193
Timp	-,106	,242	-,791	
Mediu		,429	,657	-,162
Tehnologie	-,482	,178	,504	,245
Ciclicitate	,143		-,110	,883
Filmare	-,435	,364	,393	,493

Metoda de extracție: Principal Component Analysis. Rotation Method: Equamax with Kaiser Normalization (Rotation converged in 9 iterations)

Cei patru factori rezultați se pot interpreta în modul următor: (i). credințe – emoțiile pozitive ale spiritualității; (ii). ritualism – comportamentul repetitiv al oamenilor din alte culturi; (iii) civilizație – de la secvențele scurte cu mediul natural la secvențele lungi despre tehnologie; (iv). cicluri – cercurile vieții. Pe baza tuturor acestor interpretări ale analizei de conținut putem concluziona că:

Samsara este un film despre oameni și credințele lor, reflectate în diverse ritualuri specifice evoluției civilizațiilor ca cicluri de viață.

8. ȘI TOTUȘI, CE SE ÎNȚELEGE DIN FILM? – ANCHETĂ SOCIOLOGICĂ

Pentru a închide cercul analizei sociologice a filmului Samsara, după ce am întrebat 90 de subiecți ce au înțeles după prima vizionare, după ce am măsurat secundă cu secundă tot conținutul filmului am decis să aplicăm și un chestionar sociologic construit pe rezultatele precedente pentru a vedea în ce măsură se confirmă sau se infirmă acestea. Astfel, am elaborat un instrument cantitativ de măsurare pe care l-am aplicat unui lot de 384 de subiecți, diferiți de cei intervievați inițial, dar tot după prima vizionare a filmului. Lotul investigat a fost format preponderent din tineri, 23.3% cu vârsta sub 20 de ani, 71.7% cu vârsta între 20 și 25 de ani și 5% cu vârsta peste 25 de ani. Distribuția pe gen nu a fost echilibrată, 79,2% dintre subiecți fiind de gen feminin. Marea majoritate a subiecților (85,9%) nu au mai vizionat astfel de filme, iar cei care au făcut-o au văzut mai ales Baraka. Din această perspectivă, publicul fiind cu precădere neinițiat era astfel potrivit pentru o evaluarea a primei expuneri la un mesaj video non-verbal.

În continuare prezentăm în sinteză răspunsurile înregistrate păstrând ordinea itemilor incluși în chestionar. Astfel, o primă întrebare a vizat aprecierea generală a filmului, gradul în care acest a fost recepționat ca atare (Figura 9):

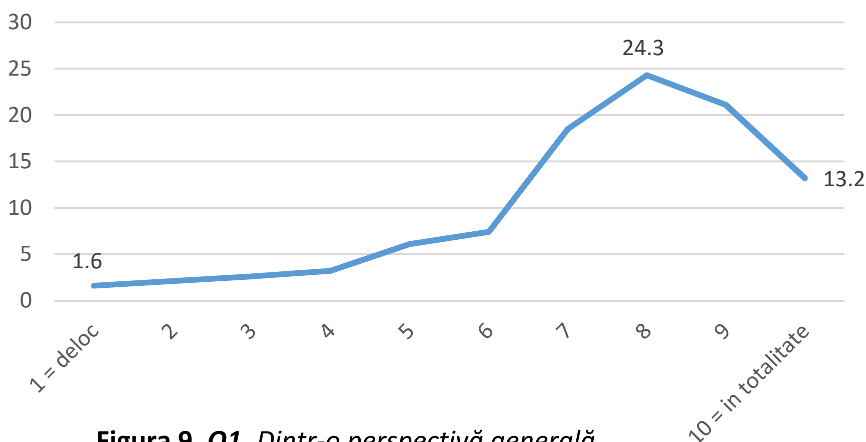

Figura 9. ***Q1.*** *Dintr-o perspectivă generală, cât de mult ți-a plăcut acest film?*

Așa cum era de așteptat, trei sferturi dintre participanții la studiu (77,1%) au apreciat calitatea, conținutul și realizarea acestei producții, acordând note de 7, 8, 9 sau 10. Au existat însă și câțiva subiecți care nu au apreciat acest film, acordându-i note sub 5 (cumulat, 9,5% adică 36 de persoane). Deși răspunsurile totale se grupează în partea superioară a scalei (mediana = 8) prezența unor opțiuni depreciative este absolut firească și ține de varietatea gusturilor participanților. Estimarea noastră, bazată doar pe observarea comportamentului din timpul vizionării filmului, cu diversele grupe de studenți, este că reacția depreciativă ține în primul rând de lungimea filmului, generația tânără, de nativi digitali având o toleranță limitată pentru conținuturile video care depășesc dimensiunea uzuală a materialelor de pe Youtube (până în 20 de minute) sau a serialelor de pe Netflix (45 de minute).

Un al doilea item inclus în chestionarul aplicat a vizat ordonarea temelor centrale desprinse din analiza hermeneutică. Deși operațiunea în sine de ordonare este una oarecum dificilă și evitată în studiile sociologice (presupunând un efort cognitiv și o minimă concentrare a subiecților), am considerat oportun de formulat o astfel de întrebare cu toate riscurile asumate de a nu fi pe deplin înțeleasă de către toți participanții. O parte dintre ei au plasat pe același loc două sau mai multe categorii și aceste cazuri au trebuit practic eliminate din baza de date (generându-se astfel mai multe non-răspunsuri față de alte întrebări). Distribuția valorilor medii ponderate pentru cele cinci dimensiuni investigate este prezentată în Tabelul 8 și Figura 10 (valori procentuale):

Tabelul 8 - Q2. *Te rugăm să ordonezi următoarele aspecte în funcție de cât de mult consideri că s-au regăsit în film, acordând note de la 1 = în primul rând pana la 5 = în ultimul rând (notele nu se repetă):*

Teme	I	II	III	IV	V	MP*	RANG
Om	28,9	19,8	20,6	15,1	12,8	21,9	I
Mediu natural	17,2	24,5	26,8	20,3	9,6	21,0	II
Spiritualitate	16,4	26	21,9	18	15,4	20,2	III
Ciclicitate	19	14,8	16,1	21,4	28,4	18,2	IV
Tehnologie	15,6	12	13	24	32,6	16,4	V

*MP este o medie ponderată calculată cu formala:
(frecvență I x 5 + frecvență II x 4 + ... + frecvență V) /
(frecvență I + frecvență II +...+ frecvență V)

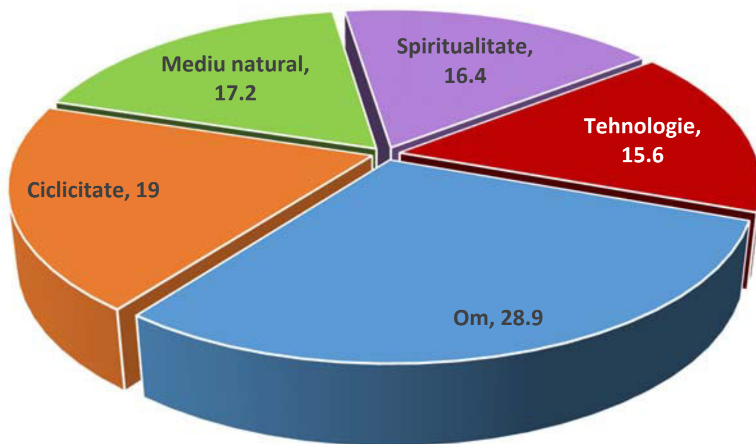

Figura 10. Prezența temelor pentru prima alegere

Conform valorilor medii ponderate (Tabelul 7), Samsara este un film în primul rând despre om și mediul natural cu referințe la spiritualitate, ciclicitate și tehnologie. Dacă încercăm să reducem efectul *ordonării* (o cerință care îngreunează evaluarea subiecților) și luăm în calcul doar distribuția frecvențelor pentru primul loc (procentele apariției temelor ca prima opțiune – Figura 10) situația este un pic diferită. Tema centrală rămâne *omul* dar cu o frecvență (28,9) mai mare față de media ponderată (21,9) urmată însă de *ciclicitate* și nu de *mediul natural*. Cu alte cuvinte, primele teme care au revenit în mintea subiecților ca elemente centrale decodificate din mesajul filmului este omul și ciclurile

vieții, iar cele cu impactul cel mai redus au fost tehnologia și spiritualitatea.

Un alt item inclus în chestionar a vizat evaluarea importanței tehnicilor de filmare folosite pentru construirea mesajului filmului (Tabel 9):

Tabel 9 - Q3. *Pe parcursul filmului au fost folosite mai multe tehnici de filmare. Cât de importante consideri că au fost secvențele în slow motion și fast motion pentru mesajul general al filmului?*

1. deloc importante	0
2. foarte puțin importante	0,8
3. puțin importante	1,3
4. oarecum importante	13,0
5. importante	32,8
6. foarte importante	31,3
7. extrem de importante	20,8

Cum era probabil de așteptat, peste jumătate dintre respondenți consideră utilizarea diverselor tehnici de filmare ca fiind foarte importante pentru alcătuirea mesajului filmului. Aceste ruperi de ritm și alternanța dintre secvențele statice cu cele foarte rapide împing receptorul în diverse moduri de expunere la mesaj, de la inducerea unei stări contemplative și introspective la accentuarea atenției pentru surprinderea detaliilor în cadrele redate cu viteză foarte mare. Este evident o procedură nu prea întâlnită în conținuturile video obișnuite, unde accentul cade pe conținutul transmis într-o manieră cât mai clară cu putință și de multe ori chiar explicată prin mesaje verbale. În cazul

Samsarei, fiind un film non-verbal, realizatorii au folosit toate procedeele posibile pentru alcătuirea mesajului final, inclusiv viteza de redare a cadrelor surprinse, fapt ce accentuează dimensiunea sa artistică.

Complementar, a fost inclus în chestionar și un item care vizează percepția emoțiilor în legătură cu fiecare temă în parte. Deși în sine și această cerință este destul de dificil de realizat, subiecții trebuind să discearnă între emoțiile (pozitive / neutre / negative) resimțite pentru fiecare temă în parte, sau, mai exact, pentru imaginea cu impactul cel mai mare din fiecare temă analizată, am păstrat totuși această întrebare în chestionar pentru că, una peste alta, reflectă trăirea subiectivă cu care au rămas după prima vizionare a filmului (Tabelul 10):

Tabelul 10. Q4. *Din punctul tău de vedere, mesajul acestui film conține preponderent (alege o singură variantă pentru fiecare rând):*

	Emoții negative	Emoții negative și pozitive în egală măsură	Emoții pozitive	Scor ponderat
Spiritualitate	6,3	45,1	47,4	*32,3*
Mediu natural	7,8	42,2	**47,9**	*32,3*
Om	13,5	70,1	14,3	*21,1*
Civilizație	15,9	**70,8**	11,5	*20,2*
Tehnologie	**40,1**	48,4	9,6	*19,6*
valoare medie	*16,7*	*55,3*	*26,1*	

Conform acestor distribuții se constată o relativă balansare a emoțiilor respondenților, dar cu o ușoară orientare spre cele pozitive (valoarea

medie a acestora este de 26,2% față de media celor negative de 16,7%). Emoțiile pozitive sunt asociate în primul rând cu spiritualitatea și cu mediul natural în timp ce cele negative sunt asociate cu tehnologia, într-o înaltă concordanță și cu rezultatele analizei de conținut din capitolul anterior. Scorul ponderat alcătuit prin atribuirea a 1, 2, 3 puncte emoțiilor negative, neutre, respectiv pozitive permite o ordonare a temelor în funcție percepția acestora (Tabelul 10). Dacă realizăm și un scor mediu al tuturor emoțiilor exprimate de respondenți, cumulativ pentru cele 5 teme acesta are valoarea 1,53 sau 0,51 dacă îl normalizăm pentru intervalul (0-1) unde 1 este 100% pozitiv (pentru comparații).

9. CÂT DE BINE ESTE ÎNȚELES FILMUL? - ANALIZĂ COMPARATIVĂ

Pentru a obține o descriere completă a nivelului de acuratețe în recepționarea mesajului non-verbal exprimat de filmul Samsara este necesară realizarea unei analize comparative între cele trei demersuri investigative derulate.

Deci, care este de fapt mesajul producției lui Ron Fricke? Este un film despre oameni (aceștia apar în 61% din film), ritualuri (37%) și spiritualitate (33%). Analiza calitativă a recepționării filmului evidențiară diferențele dintre oameni iar analiza cantitativă punctează centrarea mesajului pe om, ciclicitate și mediu natural. Strict din punct de vedere al conținutului se constată cu ușurință o oarecare diferențiere între ce conține filmul Samsara și ce este recepționat (Tabelul 11):

Tabelul 11. Structura mesajului conținut și recepționat

Mesajul filmului	Mesajul recepționat
oameni	oameni
ritualuri	viață
spiritualitate	alteritate
alteritate	lume
ciclicitate	cultură
tehnologie	natură
Samsara este un film despre oameni și credințele lor, reflectate în diverse ritualuri specifice evoluției civilizațiilor ca cicluri de viață.	*Samsara este un film despre diferențele dintre oamenii care trăiesc în lume.*

Prin modul de alcătuire al mesajului, absența oricărui ghidaj verbal în decodificarea mesajului este normal să genereze o ușoara discrepanță între ce se transmite și ce se înțelege de către receptor. Fiind un film non-verbal, foarte probabil nici producătorii nu au intenționat o acuratețe totală în recepționarea mesajului (cum se întâmplă, spre exemplu, în filmele documentare, bazate nu numai pe o bibliografie extinsă dar și pe o detaliere a tezelor centrale).

Trecând peste acest diferențe de nuanțe, Samsara este totuși încadrat corespunzător în arealul spiritualității, al relației omului cu natura și sub auspiciile ciclurilor de viață. Nu trebuie uitat faptul că Samsara este totuși și o operă de artă, un îndemn la reflexie și contemplare ce nu poate fi încadrat în domeniul documentarelor științifice.

Din punct de vedere al emoției transmise, filmul are un conținut echilibrat cu o ușoară orientare spre partea pozitivă. Filmul prezintă într-o manieră predominant pozitivă spiritualitatea, alteritatea și mediul natural și într-o notă negativă tehnologia, oamenii și mediul construit. Tendința ușor pozitivă a emoției transmisă de către film a fost surprinsă și de către analizele efectuate asupra feed-backului receptorilor. Scorul normalizat al emoției pentru cele 384 de chestionare aplicate a fost de 0,51, semnificativ mai mic decât cel rezultat din analiza de conținut a filmului, de 0,83 (1 însemnând 100% pozitiv). Diferențele de scor sunt date evident de subiectivitatea

cercetătorului (pentru analiza de conținut) și a subiecților receptori. Mai mult, amploarea impactului secvențelor puternic negative (identificate prin analiza de conținut) asupra receptorilor este dificil de estimat print-un studiu bazat pe un eșantion de disponibilitate.

O altă particularitate a Samsarei este dată de utilizarea tehnicilor de filmare, mai exact de alternanța secvențelor statice, de tip eseu fotografic cu scenele redate cu viteză accelerată, unele chiar peste ce se înțelege de obicei prin fast-forward. Tehnica variata de filmare (redare) a fost evidențiată atât în demersul hermeneutic cât și în cel cantitativ, aproape toți subiecții participanți la studiu punctând într-un fel sau altul importanța acesteia pentru conturarea mesajului general.

Samsara este un film antropologic aparte, la intersecția dintre mesajul cinematografic, artă vizuală, antropologie și chiar spiritualitate. Conform declarațiilor producătorilor, este o formă de meditație ghidată, pe lângă conturarea unui mesaj explicit, prin utilizarea unor imagini din numeroase locuri ale realității globale, vizează în mod expres și declanșarea unor emoții, trăiri, iar acest lucru a fost pe deplin surprins în feed-back-urile analizate.

10. ÎN LOC DE CONCLUZII

Ce ar mai fi de spus la sfârșitul acestor pagini? *Samsara* este fără îndoială un film frumos și complex. Cel puțin pentru cei care apreciază acest gen de mesaj, au răbdare să zăbovească peste 90 de minute în vâltoarea poveștii (fără să verifice notificările de pe social-media) și au și o minimă deschidere spre planul contemplativ al meditației spirituale. *Samsara* nu este un film cu actori și acțiune. Nu se privește ca orice film în cinematograf. Se trăiește! Aidoma unui album bun de muzică. Gândiți-vă la formația voastră favorită. Alegeți cea mai frumoasă piesă a acestei formații. De câte ori ați ascultat-o? Minim 50 de ori? De 100 de ori? De nenumărate ori? Ați mai asculta-o încă o data chiar acum? Dacă faceți asta, vă simțiți bine? Este o emoție pozitivă? Ceva similar este și filmul Samsara. De-a lungul timpului l-am vizionat de zeci de ori. Nu pentru a căuta detaliile pe care oricum le-am măsurat secundă cu secundă, ci pentru a-l trăi. Uneori Samsara este un film copleșitor. Alteori este un film amețitor. Alteori este un film trist și melancolic. Starea inițială a privitorului pregătește cumva modul în care receptăm acest film. Și deși nici după atâtea vizionări nu îmi este la îndemână să susțin că este un film despre metempsihoză, trăirea ca atare a acestei experiențe cinematografice este mereu extrem de intensă. Probabil în câțiva ani nu prea o sa mai aibă nimeni răbdare să urmărească un film atât de lung... Dar asta nu îi va știrbi cu nimic din strălucire.

BIBLIOGRAFIE

Abric, J.C. 1997. *Reprezentările sociale*, Iași: Polirom

Atkinson, P., 1990. *The ethnographic imagination*. London: Routledge.

Baraka, 1992. Film. Directed by Ron Fricke. USA: Magidson Films. available at https://www.barakasamsara.com/baraka/about

Burri, R.V., 2012. *Visual rationalities: Towards a sociology of images*. Current Sociology. 60(1): 45-60.

Castells, M., 2009. *Communication power*. Oxford: Oxford University Press.

Codoban, A., 2001. *Semn şi interpretare [Sign and interpretation]*. Cluj-Napoca: Atheneum.

Florian S. 2016. *The metaphysics of media: Descartes' sticks, naked communication, and immediacy*, Cultural Studies, 30:4, 630-649, DOI: 10.1080/09502386.2016.1180757

Gadamer H.G., 2006. *Truth and method*. London: Continuum.

Gesselman A.N., Ta V.P., Garcia J.R., 2019. *Worth a thousand interpersonal words: Emoji as affective signals for relationship-oriented digital communication.* PLoS ONE 14(8): e0221297. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0221297

Goleman, D., 2013. *Focus: The Hidden Driver of Excellence*. London: Bloomsbury

Internet World Stats. 2019. *Internet Usage Statistics*. The Internet Big Picutre. https://www.internetworldstats.com/stats.htm. (accessed on 25 of January 2019).

Jung C. G. 2017. *Amintiri, vise, reflecții*, București: Humanitas

Jung C. G. 1994. *În lumea arhetipurilor*, București: Editura Jurnalul Literar

Knoblauch H., Schnettler B., Raab J. and Soeffner H.G. (eds), 2006. *Video Analysis: Methodology and Methods: Qualitative Audiovisual Data Analysis in Sociology*. Frankfurt am Main: Peter Lang.

Luhmann, N. 1992 *What is communication?* Communication Theory. 1992; 2(3): 251-259.

Luckett, O., Casey, M. 2016. *The Social Organism*. New York: Hachette Book.

McLuhan, M., 2010. *The Gutenberg Galaxy. The Making of Typographic Man.* Toronto: University of Toronto Press.

Nadin, M., 2016. *Civilizatia analfabetismului*. [The Civilization of Illiteracy]. Bucuresti: Spandugino.

Nadolu, B. 2014. *Despre comunicare*. Timișoara: Editura de Vest

NVIVO software, https://www.qsrinternational.com/nvivo/nvivo-products (accessed on 10 of January 2019).

Pauwels L., 2010. *Visual sociology reframed: An analytical synthesis and discussion of visual methods in social and cultural research*. Sociological Methods and Research 38(4): 545–581

Pink S., 2006. *Doing Visual Ethnography*. London: Sage.

Rebecca C., 2018. *Theorizing the present: digital media, pre-emergence and infra-structures of feeling*, Cultural Studies, 32:4, 600-622, DOI: 10.1080/09502386.2017.1413121

Rose G., 2007 [2001]. *Visual Methodologies: An Introduction to the Interpretation of Visual Methods*. London: Sage.

Runcan R. 2016. *Capcanele facebook-ului*. Bucuresti: Editura Didactică și Pedagogică

Samsara, 2011. Film. Directed by Ron Fricke. USA: Magidson Films. available at https://www.barakasamsara.com/

Sartori, G., 2008. *Homo videns. Imbecilizarea prin televiziune si post-gandirea*. [Homo Videns. The imbecility trough television and post-thinking]. Bucuresti: Humanitas

Turkle, S., 2012. *Connected but alone*. TED presentation available at https://www.ted.com/talks/sherry_turkle_alone_together?language=en (accessed on 10 of January 2019)

Virilio, P., 1994. *The Vision Machine*. London: British Film Institute.

Weber, R.P., 1990. *Basic content analysis*. London: Sage Publication.

Webgrafie

https://blueheronfoundation.org/media-2013-ro/samsara-o-capodopera-in-proiectie-unica-la-tiff-bucuresti/?lang=ro

https://www.filmedocumentare.com/baraka/

http://suplimentuldecultura.ro/8291/rockin-by-myself/

https://m.cinemagia.ro/filme/chronos-186341/sinopsis/

https://artavizuala21.wordpress.com/tag/koyaanisqatsi/

ANEXE - COMPENDIU

1. Condiția umană, spiritualitate: viață, moarte, ritual, tradiție, religie
2. Mediu: spațiu, timp, natură, peisaj, țări, frumos, urât
3. Tehnologie: civilizație, fabrici, consumerism, arme
4. Impact emoțional: optimism, tristețe, șoc
5. Alteritate: sărac, bogat, condiția femeii
6. Cazuri surprinse
7. Titlul
8. Mesajul
9. Tehnica filmării
10. Ciclicitate, dualitate

1. Condiția umană, spiritualitate: viață, moarte, ritual, tradiție, religie

În film am observat diferite tradiții și obiceiuri din diferite părți ale lumii, cum ar fi: ritualul botezului, al înmormântării, dansuri cu încărcătură spirituală, templele și tradițiile lor. (C.A.).

De asemenea filmul prezintă diferitele obiceiuri, tradiții, peisaje rar întâlnite, mentalitatea și credințele diferitelor popoare. (S.D.M.)

Fiecare țară are propria cultură și tradiție, arhitectura diferă de la o țară la alta, de la o perioadă de timp la alta. (D.I.)

Acest film ne prezintă ansamblul complex al cunoștințelor, convingerilor religioase, obiceiuri, artă și morală. În vremurile străvechi oamenii credeau și respectau cu sfințenie ritualurile. (F.G.).

Lumea e plină de peisaje frumoase. Temele principale abordate în acest film sunt cea a vieții și cea a morții, filmul spunând totodată povestea noastră în/tr-un fel unic. Aveau un fel de ritual de reprezentare a vieții lor, tehnica nisipului; și anume: desenau evenimente, mozaicuri folosindu-se de nisip, care mai apoi sunt șterse. Această civilizație are la bază meditația. (M.D.)

Filmul prezintă anumite idei cu privire la strofocările contemporane ale umanității precum libertate, religie sau destin. De asemenea prezintă evoluția de la an la an a umanității. În primul rând acesta prezintă mai multe obiceiuri și tradiții care diferă de la o țară la alta, precum și diferențele de cultură și religie. (M.P.)

În acest film predomină tema morții, precum și cea a vieții. Samsara spune povestea lumii noastre dar într-un mod total unic. (M.M.).

Filmul debutează cu un cunoscut simbol cel al focului și ar putea sugera o purificare în sfârșit de ciclu. Sunt prezentate apoi ritualurile care se petrec în interiorul unei comunități cea a mânăstirii, unde este prezentată simbolistica cercului/roții. (O.C.)

Filmul începe cu geneza, cu nașterea pământului și a primului om. Mumia și masca mortuală pot simboliza dorința omului din cele mai vechi timpuri la o viață veșnică. Desenarea unei mandale de nisip de către călugări mai învârstă în prezența copiilor din templu. Se prezintă construcții și sculpturi religioase precum și așezări din toate continentele. Se poate spune că este o trecere de la vechi la nou. Nu sunt prezentate momente din viața cotidiană, ci construcții religioase. (O.E.).

India, China, Turcia, Iordan, deșert, Namibia, SUA, Franța, Brazilia, Angola, Etiopia, Japonia, Dubai, Italia. Filmul prezintă în esență anumite locuri ale lumii după ce lucruri îngrozitoare s-au întâmplat, după evenimente marcante pentru omenire. (P.A.)

Un alt aspect fascinant al acestui film a fost prezentarea diversității religioase și cum religia influențează modul de viață al popoarelor. Acest film ilustrează toate etapele vieții și cum modul în care acestea se desfășoară atât

de diferit în funcție de cultură, religie societate, tradiție, fapt care te face să vezi din alte perspective propria viață. Filmul S întărește legătura dintre om, natură și spirit (S.S.).

Remarc prezența miturilor și a simbolurilor. Poate fi catalogat drept exemplu al operei lui Carl Jung fiindcă înglobează elementele de cromatism, ce fac vizibilă dinamica subconștientului în mentalul colectiv reprezentat în film. Remarc prezența geometriei sacre (monade). Accentuează ritualuri cheie din viața omenească cum ar fi colajul (în cazul prezent din lumea occidentală). Sunt prezente elemente din sfera spirituală și religioasă a mai multor popoare. (A.P.).

Samsara arată povestea lumii în care trăim, ritmul vieții noastre. Predomina tema morții, a neajutorării (C.C.).

În primul rând, am observat că tradiția și sacrul sunt esențiale pentru fiecare popor, pentru fiecare individ. Sunt esențiale pentru că simțim nevoia de apartenență, de dorință de unitate. (B.A.).

Sunt puse în evidență numeroase obiceiuri ale existenței în diferite zone. Obiceiuri, valori, cunoștințe care țin de educație, de creșterea copiilor, de modul de hrănire de materialismul care consumă anumite culturi. Sunt evidențiate atât lucrurile care leagă întreaga umanitate, cât și lucrurile care o separă. Modernitatea și tradiția se îmbină cu ușurință în unele zone pe când contrastul este uimitor în atele. (P.L.).

Filmul Samsara descrie mai multe civilizații, religii, ritualuri ale diferitelor culturi. Aceasta ne arată prin diverse colțuri ale lumii, cultura oamenilor, modul lor de a se exprima, viața lor de zi cu zi. Filmul ne arată diversitatea popoarelor, obiceiurile acestora și ritmul evenimentelor petrecute. (T.G.).

Toate acestea în contrast cu mandala – simbol al efemerității acestei lumi și calmul, firescul cu are călugării creează și distrug acest simbol. Oamenii sunt frumoși tocmai datorită diversității lor spirituale. (S.A.)
Nu pot fi judecate credințele, trăirile și nici acțiunile persoanelor care fac parte din diferite culturi ci mai degrabă respectate și privite într-un mod frumos. Pentru că fiecare cultură, popor, om precum și lucrurile create de aceștia au părțile frumoase și mai puțin frumoase (T.I.)

Acest film prezintă diferențele culturale existente pe Terra singura planeta care cuprinde atât de mulți oameni diferiți, credințe, comportamente, ritualuri, obiceiuri, peisaje. (O.S.).

După opinia mea în filmul Samsara ne sunt prezentate tradițiile, obiceiurile, ritualurile. (G.A.).

Oamenii din diferite țări și culturi au prezentat, au fost puși în valoare, prin specificul lor (chinezii cu tehnologiile lor alte exemple). Presupun că acest lucru înseamnă că fiecare regiune, țară are un anumit tip de cultură care nu poate fi preluată, învățată așa ușor pentru că mediul unde te-ai născut are un rol foarte important. (Pi.A.).

De asemenea o altă dimensiune care a fost prezentată a fost nevoia omului de spiritualitate, de a se închina la ceva mai presus de el, fiind surprinse atât credința arabă cât și cea iudaică. Astfel filmul, prezintă în esență stadiile vieții umane precum și continua alergare a acestuia. (B.L.).

Fiecare țară are o anumită cultură religioasă, o anumită tradiție și de asemenea fiecare țară are o anumită forță de muncă, cum este China unde forța de muncă este extrem de mare. (G.R.).

Din punctul meu de vedere acest film ne descrie lumea în care trăim încă de la începutul, obiceiurile diferite din fiecare continent. (S.M.).

2. Mediu: spațiu, timp, natură, peisaj, țări, frumos, urât

Din acest material video am înțeles că lucrurile sunt schimbătoare, omul schimbă natura, iar câteodată aceasta își varsă furia asupra oamenilor. (C.A.).

Filmul vizionat ne poartă în diferite colțuri ale lumii, pe care probabil nu ni le-am imaginat sau nu le-am întâlnit până acum. (I.A.)

Pământul este o oază nesecată de peisaje care îți taie răsuflarea, iar filmul Samsara este o adevărată călătorie pe tot globul pământesc. (M.M.).

Sunt prezentate apoi succesiv diferite zone de pe glob (Turcia, deșertul Namib, Franța, Iordania, SUA) zone afectate de diferite calamități naturale. (O.C.)

Totodată prezintă frumusețile țărilor respective, fiecare diferită în felul lor, obiceiurile turistice și tradițiile țărilor. Cred că filmul vrea să scoată în evidență diferențele dintre oameni, diferențele dintre culturi, modul cum fiecare trăiește. (P.A.)

Se prezintă într-un mod inedit comorile pe care planeta le are de oferit dar și ingeniozitatea umană. În documentar grotescul este și el prezent fie prin natura umană, fie prin prezentarea unor zone afectate de dezastre naturale. (S.R.).

Acest film prezintă evoluția lumii, face o călătorie în toate colțurile Terrei și ne prezintă peisaje minunate. (T.M.)

Surprinde imagini în paralel cu diverse elemente aflate în opoziție cum ar fi uscatul și apa, clădirea cea mai înaltă din lume urmată de o multitudine de insule prosperitatea și calamitățile naturale, etc.(Ha.R.)

Documentarul începe prin prezentarea câtorva locații din orient cum ar fi: templul de la Myanmar și a unei mânăstiri arătând câteva dintre activitățile călugărilor. Apoi filmul progresează în spații geografice spre occident prezentând un element caracteristic din orientul mijlociu și anume anticul oraș de piatră Petra. În continuare se ajunge și mai aproape de occident ajungând chiar în inima sa, în Franța unde prezint 2 din cele mai cunoscute locații, Palatul Versailles și catedrala Notre Dame. Fie că este vorba de este sau vest, țări din nord sau țări sudice documentul prezintă specificul fiecărei părți din lume, fiecare parte cu cultura ei, specificul ei. Astfel este prezentată fiecare cultură din lume, cu bunele și cu relele ei, cu contrastele ei față de altă cultură. (C.An.).

Imaginile ne poartă pe tot mapamondul în diferite țări și orașe, de la măreția la tristețe, de la bucurie la moarte, sunt abordate toate trăirile omului. Parcul național Yosemite din US se poate traduce ca un loc în care abundă viața prin vegetația bogată, diferitele specii de plante, animale, spre deosebire de deșertul Namib unde peisajul gol se poate traduce ca și lipsa vieții, fiecare zonă cu tradițiile și obiceiurile ei. (Sa.A.)

Scenele sunt prezentate fie la răsărit, fie la apus. Acest lucru coincide cu nașterea unei civilizații și cu momentul final de extincție. Apogeul atins de

civilizație a surprins prin realizarea unor locuri grandioase (palate, temple, biserici, cascade) s-au a unor momente mai puțin fericite (dezastre).(E.M.)

Ceea ce am văzut eu în documentar este faptul că în toată diversitatea culturală nucleul este același. Imaginile au diferite forme, dar de fapt motivele prezentate sunt aceleași (exemplu mozaicul de nisip din India și vitraliile din catedralele franceze și din moscheile arabe). Natura însăși se repet, pasaje din părți total opuse ale globului fiind aproape identice. (Mg.M.).

Sunt prevăzute schimbările pe care le suferă natura în ciclicitatea anotimpurilor. Analogie între viața cosmopolită și cea a riturilor înglobând obiceiuri cotidiene. Accentuează trecerea de la stilul minimal la cel al erei hibride. (A.P.).

Prezintă lumile extraordinare ale Tibetului, triburile africane, muncitorii din fabricile din China, urmele sumbre lăsate de uraganul Katrina, șoselele aglomerate din SUA, puterea de creație a omenirii (de ex Dubai, clădiri spectaculoase), biserici, mânăstiri, temple, ținuturile Myanmar. (C.C.).

Timpul este un factor foarte important precum și spațiul deoarece prin prisma acestor două elemente este analizată viața omului (R.M.).

Zone opulente, clădiri părăsite și abandonate vs. Construcții grandioase, ostentative prezintă. Prin imaginile care sugerează trecerea timpului, observăm faptul că planeta se reconstruiește permanent și nu ține cont de influența oamenilor asupra naturii. (P.L.).

Trecerea timpului este foarte pronunțată, ne arată că unele persoane pierd timp prețios din viață. (T.G.).

Filmul Samsara este un film non-verbal care ilustrează relația omului cu natura și cu tot ceea ce îl înconjoară. Secvențele relevă elemente specifice vieții: natura, apă, cer, pământ puse în contextul consumerismului, al civilizației. Mediul înconjurător este cel care ne modelează personalitatea, caracterul, înfățișarea însă în esență, indiferent pe ce parte a globului ne află, ne regăsim într-o conexiune continuă. (Ch.C.).

Lumea, oamenii și tot ceea ce este legat de acestea sunt foarte complexe dar și simpliste în același timp în funcție de modul în care le privești. Indiferent de locurile în care oamenii trăiesc aceștia își procură hrana, se apără

și își duc traiul de toate zilele. Sentimentele sunt diferite în funcție de libertatea de expresie care i se acordă sau i se spulberă omului. (T.I.)

Unul dintre punctele cheie ale filmului este relația dintre om și mediul înconjurător. B.B.).

Am privit imagini care arată atât frumusețile naturii cât și frumusețile construite de către pământeni. Acest film a prezentat atât lucruri pozitive cât și negative, per ansamblu peisajele răpitoare captează întreaga atenție. (O.S.).

Imaginile evidențiază inutilitatea acumulărilor de avere în raport cu perioada scurtă pe care o petrec oamenii pe Terra precum și neputința acestora în fața capriciilor naturale. De asemenea se evidențiază modul în care se diferențiază în mod aparent oamenii în funcție de status social și de faptul că în mare parte populația pământului este înrobită de muncă și de monotonitatea vieții de zi cu zi, viață care trebuie însă trăită. Pe de altă parte imaginile prezintă frumusețea naturii și a istoriei, încurajând privitorii să trăiască o viață curată, să iese din tiparele dictate de societate. (Cs.A.).

Contrastul între frumos și urât dar și gingășia vs. Brutalitatea vieții. Macabrul situației umane. Indiferent de mediul înconjurător natura, asta însemnând și noi oamenii, reușește să se dezvolte, să se adapteze. Pe mine m-a atins amintindu-mi că viața este și frumoasă, și urâtă: frumosul urâtului și urâtul frumosului. Subtilitatea vs. Deschiderea, vulgaritatea. Trebuie să recunosc că îmi doresc să văd mai mult, poate următorul va fi Baraka. (S.E.).

Aruncăm lucruri pentru ca alții să le ia de bune, sau pentru a le recicla, sau pentru a le considera gunoi mai departe. Așa se întâmplă și la alte niveluri. Nu doar gunoiul trece prin aceasta ci și ideile, moda, literatura, „frumosul” este reinventat, ceea ce place se schimbă în funcție de oameni și vremuri. Tendința este să ne mișcăm spre ceilalți, să facem ceea ce fac și ei, indiferent dacă avem motivele lor, cunoștințele lor, baza lor emoțională, intelectuală. (Ca.A.).

De asemenea locurile lipsite de viață, efectele devastatoare, fenomenele care produc dezastre și multe altele au fost surprinse foarte bine de acest film. Aveam impresia că timpul trece dar acele locuri rămân. Fiecare peisaj mi-a dat o altă senzație, fie de siguranță, fie de panică. (M.L.).

Acest documentar nu se axează pe o temă exactă. Prezintă anumite situații, momente, stări, trăiri, emoții prin intermediul imaginilor. Aș putea spune că

acest documentar este mai mult o călătorie a spiritului în timp și spațiu deoarece prezintă evoluția omenirii din cele mai vechi timpuri și până în prezent. (G.G.).

Imaginile prezentate în acest film sunt reprezentative pentru anumite culturi și civilizații. Există diferențe uriașe între modul de viață al oamenilor din fiecare țară în parte. În ceea ce privește modul de viață de pe continentul african oamenii se adaptează condițiilor existente punând accentul pe tradiție În Namibia există un contrast de culori foarte variate. Straturile de nisipuri sunt reprezentative. Aici oamenii trăiesc în triburi, își construiesc colibe și se adaptează la această zonă geografică. Lipsa educației este evidentă, copii neputându-se dezvolta așa cum ar trebui. Spre deosebire de Africa pe continentul european evoluția este semnificativă. Reprezentative pentru Europa sunt țări precum Franța, Italia etc. Pe continentul european oamenii au șansa să evolueze. (Or.S.).

La început se prezintă cum omul poate trăi în legătură, armonie cu natura dar și cum natura se auto vindecă prin distrugere, cum un vulcan erupe, distruge totul, apoi în ani, din acele locuri renaște viața. (To.D.).

3. Tehnologie: civilizație, fabrici, consumerism, arme

În zilele noastre, prin procesul de globalizare, încet, încet aceste valori, obiceiuri, convingeri religioase se pierd și puține civilizații mai păstrează și respectă o parte din această cultură străveche. (F.G.).

Toate aceste elemente sacre în timp au ajuns să se modernizeze: tatuaje permanente pe corp, aceeași iubire și grijă pentru copii, tehnologizarea populației și creșterea confortului și nevoilor. Apar concepte noi: robotică, tehnologie. Oamenii, în cele din urmă încep să fie dependenți de tehnologie. Totul se produce în masă, de la calculatoare până la hrană. Oamenii pot face exces în unele cazuri de aceste produse, apelând mai apoi la operații estetice pentru modificarea unor părți ale corpului. (M.D.)

În al doilea rând evoluția oamenilor din punct de vedere financiar. (M.P.)

În diferite părți ale globului oamenii trăiesc diferit. Există oameni care consumă în prostie, cumpărând lucruri de care nu au neapărat nevoie. Există oameni care trăiesc de pe o zi pe alta. Cei care promovează pacea sunt și cei care nu au interesul să apere producția de arme. (M.M.).

Totul se produce în masă de la fabricarea televizoarelor până la fabrica de găini. (M.M.).

Filmul continuă cu elemente care la bază sunt comune tuturor țărilor prezentate, dar sunt diferite în formă. Ca de exemplu procesarea cărnii. Deși în China se procesează puiul și în Danemarca vita modul de lucru este același. Un alt exemplu, cel al elementului simbolistic: în Africa se folosesc ca însemne găurile în piele ceea ce este asemănător cu ceea ce găsim în SUA. (O.A.)

Se observă că natura își urmează cursul. Sunt prezentate creațiile naturii și se poate observa o paralelă între viața simplă din Namibia de exemplu și aglomerațiile din marile orașe. Observăm pierderea identității în diversitate, dezvoltarea umanității. Roboții umani: ce am fost și ce am ajuns. Producția și procesarea alimentară de unde rezultă consumul, degradarea societății. (O.E.).

Pe parcursul filmului ne-au fost prezentate diferite clase sociale, locurile în care locuiesc și ne-a fost prezentată industrializarea și condițiile teribile ale animalelor care mai apoi ajung în magazine și apoi la noi (Tu.G.).
Pe la mijlocul filmului vedem că orice stat indiferent de nivelul de dezvoltare posedă arme scumpe pentru apărare sau pentru război. (Sa.A.)

Tranziția spre epoca consumerismului. Iresponsabilitatea, modul în care exploatăm animalele (unele fiind considerate sacre). Sunt reliefate producțiile corporatiste demonstrând condițiile dezolante. Clișee ale modernității – prostituția. Pauperizarea socială. Occidentalizarea claselor sociale și a stilului de viață aferent. (A.P.).

De asemenea, am observat că rezultatul transformărilor și a ascensiunii spre modernitate (sau, poate accedere spre lumea tehnologică) s-a realizat tot pe baza credinței fiecărui popor. Spre exemplu, unele popoare au o rigiditate mai ridicată în felul de a se conduce, altele sunt mai pașnice. Unele sunt producătoare (ex. China), iar altele sunt consumeriste (ex. U.S.). (B.A.).

Civilizația se bazează pe consum și tehnologie, control și manipulare. (St.A.).

O lume ce pare în derivă odată cu dezvoltarea tehnologiei și mutarea accentului dinspre spiritual spre material. Un consumerism dus la extrem, dezumanizat, ce reliefează ideea că omul este cel mai aprig animal de pradă. Lumea așa-zis civilizată ajunge să distrugă spiritele frumoase ale celor pe care îi consideră sălbatici, dându-le arme moderne și creând o lume tot mai nesigură. (S.A.)

De-a lungul timpului a început să se treacă de la modul clasic de a trăi la o industrializare mecanizare, astfel că nu mai creștem animale ci le fabricăm, iar oamenii fiind asemenea unor roboți care fac același lucru de nenumărate ori. Am ajuns de la a fabrica alimente și a le crește mecanizat a ne face nouă înșine rău prin faptul că avem o alimentație extrem de nesănătoasă pe care singuri o producem. Așadar este un rău pe care ni-l facem nouă, speciei noastre. (T.I.)

Am putut observa stiluri de viață diferite de la munca oamenilor în fabrici până la stilul nesănătos adoptat de americani care duce la obezitate. (Z.V.)

De asemenea filmul prezintă forțele umane din China care produc deoarece este cerere. Putem vorbi astfel de societăți consumeriste. Imaginea oamenilor în fabrici, purtând uniformă produce o impresie dezolantă asupra naturii umane, indivizii fiind alienați față de puterea lor de a crea datorită sistematizării. Consideră că filmul Samsara prezintă crunta realitate cu care ne confruntăm și de asemenea, poate fi un exemplu pentru a conștientiza bunurile de care dispune și pentru a consuma responsabil. (C.M.).

În țările prezentate se creează o legătură, o urmare a acțiunilor, de exemplu fabricarea armelor, a munițiilor care ajung să fie folosite de oricine cu urmările respective. (G.A.).

În viziunea mea filmul vizionat expune relația dintre individ și natură în prima parte. Natura oferă adăpost, hrană și liniște omului, iar în a doua parte este expusă relația omului cu tehnologia care îl ajută pe individ dar în același timp îl înrobește. Un alt lucru observat de mine în film este consumerismul exagerat la nivelul întregului glob și încercările omului de a schimba mediul natural. Acestea două cumulate duc la multe dezastre naturale de pe urma cărora toată umanitatea are de suferit. (Ni.A.).

Este prezentată evoluția cât mai evidentă și mai accelerată a lumii care afectează oamenii de pretutindeni și care transformă micile bucurii ale vieții în monotonie, prin dezvoltarea tehnologiei care are un impact tot mai puternic și mai profund asupra fiecăruia și prin industrializare cu ajutorul căreia toate procesele au parte de un impuls puternic care conduce la o transformare fără precedent a lumii în care trăim. (B.Al.).

Acest film a prezentat mai multe etape din viața umane. Un prim aspect care s-a urmărit a fost consumerismul și patima umană. A fost reprezentată pofta umană de a mânca în exces începând cu faza de creștere a animalelor până la oamenii mâncând în exces într-un fast-food. Scena se finalizează cu omul la un centru de operații încercând să scape de kilogramele acumulate în plus. O altă poftă umană surprinsă în filmuleț este cea sexuală, oamenii ajungând să-și aline singurătatea sau să-și satisfacă poftele cu ajutorul unor păpuși gonflabile. (B.L.).

Filmul ne prezintă trecerea timpului, momentele prin care ființa umană trece, crește se schimă. Cu trecerea timpului tehnologia a luat tot mai multă amploare iar acest lucru a adus atât la avantaje cât și la dezavantajele omenirii. (V.E.).

În ceea ce privește orașele mi s-au părut ca un robot. Adică, oamenii aveau o viață agitată, mi-au dat impresia că mă aflu într-un cerc care nu se mai termină, viața noastră este o fugă continuă dar și o luptă pentru supraviețuire. (M.L.)

De asemenea se prezintă decăderea societății prin industrializare și apariția războaielor, a distrugerii oamenilor de către oameni, la fel cum societatea își distruge creatorii, complicarea și dorința de a avea mai mult fiind cauza principală. (To.D.).

Filmul surprinde atât elementele tragice, nefericite ale societății contemporane precum consumul excesiv, inconștiența, prejudecățile, nevoia de a ne încadra în niște standarde și tipare pe care tot noi le-am creat, cât și elemente naturale încă neafectate de obsesia umană. (B.C.)

Aici se ridică conceptul de viață trăită grabnic pentru a ajunge la moarte. Tehnologie. Măști ale dezumanizării, degradare/ambiție., efecte ale modernității și până unde se poate ajunge, nebunie. Viața pământului și a

omului – direcțiile înc are poate duce conviețuirea. Distrugerea reciprocă, renașterea utopiei. Excesul duce la distrugeri – cauza și efectul conglomerat emoțional, decadența, percepții religii, măști actori, oameni, roluri permanente, povești cu finalitatea mai mult sau mai puțin conștientizată, moarte. Procesul hranei, creșterea animalelor, abatorul, pregătirea lor și punerea în vânzare, consum (cred că o să devin vegetariană). Obezitate, comportamente deviante, procese estetice și probleme excesive. (C.A.).

4. Impact emoțional: speranță, optimism, tristețe, șoc

Acest film poate fi interpretat în diferite feluri, însă eu cred că are o semnificație puternică cu un impact emoțional mare. (C.A.).

Ceea ce au oamenii în comun este speranța și credința în ceva divin. (D.I.)

Lumea de azi îmbină tradiția și modernismul. Suntem în continuă schimbare. Indiferent de ce ni se întâmplă în lume (nedreptăți, dezastre) viața îți continuă cursul. Oameni nevinovați vor fi în lupte ce nu sunt ale lor, ci ale conducătorilor. Filmul e puțin tulburător dar prezintă realitatea. (M.M.).

Imaginile filmului au un impact emoțional foarte mare, deși nu ți se explică foarte multe imaginile vorbesc de la sine. Filmul învață că nu păcatul este problema ci lipsa dorinței de a-l depăși, omul neputând hotărî unde să se nască și ce viață să ducă (P.R.)

În anumite momente ale sale documentarul cuprinde părți cu adevărat șocante, de la fermele industriale până la felul de trai din cadrul anumitor societăți. În anumite momente ale sale documentarul cuprinde părți cu adevărat șocante, de la fermele industriale până la felul de trai din cadrul anumitor societăți. În toată esența sa ansamblul de imagini uluitoare și adesea șocante în combinație cu coloana sonoră de-a dreptul hipnotizantă, filmul induce stări de meditație la un nivel mult mai ridicat decât orice alt film, sau producție de orice fel (S.R.).

Documentarul este în opinia mea copleșitor și tulburător, ca de exemplu prin imaginile cu fragezii copii în sicrie, dezastrele naturale etc. Prin

asta eu înțeleg veridicitatea mesajului și faptul că filmul este ancorat cu desăvârșire în viața reală (A.A.).

Tranzitează sentimentele omenești (iubirea, frica, ura, recunoașterea). (A.P.).

Unele imagini sunt șocante punând rasa umană într-o lumină deloc favorabilă obsesia oamenilor față de înfățișarea fizică, cât de mult rău facem altor ființe în numele propriei noastre supraviețuiri, dar sfârșind prin a face risipă de alimente și a împovăra planeta de deșeuri foarte greu degradabile. (V.A.)

Pentru mine acest film a avut un puternic impact emoțional dar în același timp mia ridicat multe semne de întrebare. (B.A.).

Mi-a rămas în minte foarte puternic întipărit simbolul cercului, de la imaginea desenului realizat de către călugări la picturile religioase și finalul filmului când s-a revenit la primul cadru. În acest cerc rolul principal a fost jucat de om (C.F.).

Filmul a fost o călătorie plină de mister, cu o atmosferă copleșitoare. A avut un ton trist, melancolic, cu imagini marcante. Imaginile ce duc cu gândul la dezastru, moarte, distrugere au avut un impact mare puse lângă cele cu cadrele monumentale, indestructibile, temple antice, natură impresionantă. Diferența dintre civilizații, dintre generații, mișcările maselor de oameni în diferite contexte, fluxul vieții, cursul ei este de asemenea copleșitor. Într-un fel mi-a dat o stare de neliniște. Imaginile din abator mi-au dat o stare de greață. Și tot aceeași reacție am avut-o atunci când au fost arătate imaginile cu arme. (L.C.).

Este un film cu un impact foarte puternic datorită modului de expunere a realității, a lumii în care trăim cu toate aspectele sale. (T.I.)

Am observat o serie de sentimente de la teamă, frică la fericire și împlinire B.B.).

Gesturile și mimica indivizilor prezintă sentimentele care străbat sufletele indivizilor. Așadar filmul Samsara este un bun prilej pentru a regăsi identitatea umană. (C.M.).

Nu știu dacă mi-a oferit optimism filmul, sau o stare de tristețe, cert este că mi-a deschis ochii, mi-a oferit informații adiționale față de ceea ce știam

deja. Cu unele lucruri sunt de acord și le pot accepta iar altele le consider depășite de era în care trăim. (Mu.M.).

M-a marcat și mă irită cumva faptul că mi se pare că planeta este sufocată de oameni, mașini, fabrici, etc. Mi se pare că poate ceda în orice moment. Cred că ar trebui să prețuim mult mai mult Casa noastră, să conștientizăm că schimbarea ține de noi. De asemenea un alt lucru ce mă supără sunt diferențele dintre clasele sociale, de exemplu în Mexic, cu oameni ce lucrau la groapa de gunoi, în fabricile în care făceau acea muncă repetitivă groaznică, parcă irosindu-și viața, toate acestea pentru a primi niște bani cu care să poată ei și familia să supraviețuiască. (O.S.).

Deși am vizionat filmul a doua oară, impactul emoțional pe care l-a avut asupra mea este la fel de mare. Cel mai mult mă fascinează amploarea tuturor fenomenelor sociale prezentate, contrastul dintre ele, magnitudinea vieții, cu tot ce înseamnă ea, diversitatea culturală, frumusețea pământului cât și urâciunea pe alocuri, acolo unde omul a intervenit. (A.D.).

Oamenii, natura și viața depind de cum suntem noi în raport cu celelalte culturi, în afară de a noastră. Mi-a plăcut show-ul mâinilor și nu m-am putut uita la oamenii care cărau pietroaie pe umeri. (Pi.A.).

Doar visează la altceva, însă visele se îndeplinesc de cele mai multe ori. Săraci, bogați, bolnavi, copii, toți trecem prin asta. Credeam că sunt săracă, văzând filmul ăsta nu am decât să mă mulțumesc cu ceea ce sunt și ceea ce am. (Ca.A.).

Trebuie să recunosc că în aceste două ore m-am transpus oarecum în acest film. Pot spune că am trăit fiecare moment, parcă am trăit acele emoții. În prima parte a filmului, unde am văzut India am simțit neliniște, pustietate. Am observat gesturi, ritualuri care m-au fascinat. În Etiopia am observat obiceiuri ciudate, am văzut oameni ce aveau în privirea lor tristețe. Am fost surprinsă plăcut la începutul filmului de acel „desen” pe care îl făceau acei oameni. Am văzut de asemenea și locuri unde sărăcia dăinuie. Viața ia diferite forme. Cu tristețe am observat oameni care munceau ca niște sclavi, aveam impresia că la un moment oamenii erau prea preocupați cu tehnologia. Aș vrea să spun multe lucruri dar mă rezum la acele sentimente pe care le-am simțit și anume liniște dar și tristețe. (M.L.)

Filmul începe cu un fel de dans ritualic prevestitor de dezastre. Urmând ca mai apoi sa vedem și tragedia propriu-zisă: focul, cadavre, copii, adulți. E foarte interesantă utilizarea copiilor și a bătrânilor aceștia creează efectul psihologic mai puternic, rezonezi mai ușor cu tragedia și cu povestea din spatele ei. Te întrebi de ce? Ce s-a petrecut acolo? (Ci.C.)

Sărăcia, lupta pentru supraviețuire, resemnare, speranță, forță – e un amalgam de sentimente sălbăticie vs. Civilizație, aparență. Emoție, grup, familie. Agitație, grabă, citadin. (Ci.C.)

Având în vedere faptul că „o imagine face cât 1000 de cuvinte” acest film transmite o serie de emoții puternice. Vizionându-l am trecut de la sentimentul de bucurie la cel de tristețe, de la sentimentul de nostalgie, la cel de durere. Printre emoțiile de care am avut parte vizionând filmul, se numără și vinovăția, datorită faptului că, deși noi oamenii suntem egali, animalele nu se bucură de același privilegii, cu toate că și ele au capacitatea de a simți, chiar dacă nu își pot exprima emoțiile în cuvinte, iar eu iau parte la discriminarea lor, fiind nepăsătoare. (Mn.L.).

În concluzie, imaginile nu au nevoie de cuvinte pentru a produce un impact emoțional puternic, iar filmul a reușit doar prin intermediul imaginilor să prezinte felul în care emoțiile își pun amprenta asupra noastră. (Mn.L.).

În opinia mea, pelicula cinematografică S a avut un impact puternic asupra stării mele de spirit, întrucât este o mărturie clară potrivit căreia lucrurile profunde nu sunt întotdeauna transmise prin intermediul cuvintelor. (M.A.).

5. Alteritate: sărac, bogat, condiția femeii

Cei mai săraci oameni erau cei din triburi, deoarece acolo era foarte cald și ei nu aveau posibilitatea să lucreze ca să duca o viață mai bună. (A.M.)

Sărăcia unor oameni este pre mare, de exemplu cum prezintă și filmul: o parte a populației din Sao Paolo duce un stil de viață sărăcăcios, o altă parte duce un stil de viață regal, cu jacuzzi la fiecare apartament. (B.D.)

În țările africane femeia nu este aceeași ca și in Europa. Femeia în țările africane are o forță mare care îi este de folos pentru a-și ajuta familia. (B.D.)

Există semne în natură, simboluri care au rolul de a ghida lumea și pe cei care cred în ele. Aceste semne sunt specifice fiecărei țări. Fiecare om lucrează pentru a avea o viață mai bună, unii însă nu au de ales, trăind în locuri sau comunități izolate. Oamenii sunt diferiți, faptele pe care le fac vin în urma credinței lor. Ei luptă pentru apărarea țării, a lor. (D.I.)

Cu toate că avem multe resurse unele civilizații sunt sărace. Femeilor le sunt limitate drepturile în Arabia, iar cele din Italia, spre exemplu, au dreptul de a-și alege ținuta, drepturile fiind diferențiate în cazul femeilor arabe în materie de vestimentație. (M.D.)

În Brazilia traiul este foarte greu, sărac iar locuințele erau neîngrijite. Traiul sărac i-a împins pe oamenii de acolo să facă tot ce le stă în putință pentru a își câștiga existența. (M.M.).

Un alt aspect este constituit de diversitatea religioasă și culturală întrucât sunt prezentate ținuturi diferite ale lumii, de la templele antice din Asia la catedrale din Europa, de la jungla africană la marile complexe industriale, de la zonele în care nivelul de trai este mai mult decât precar, la marile orașe ale globului. (On.C.)

Se pot observa discrepanțe mari între clasele sociale, oamenii ajung să depășească anumite conduite ale bunului simț. (O.E.).

Pe lângă peisaje minunate prezintă cultura, obiceiurile din diferite țări, dar și religia, ritualurile religioase. De asemenea prezintă bogăția dar și sărăcia oamenilor, diferențele de cultură. (T.M.).

După prezentarea celei mai luxoase clădiri, hotel din lume din Arabia Saudită apar imagini cu sărăcia dintr-o localitate din Brazilia. Se pare că destinul ne influențează viața și în funcție de locul în care ne naștem. (H.R.).

O scurtă concluzie ar fi aceea că oamenii sunt diferiți și mediul din care provin și cultura le formează trăsăturile de caracter și fiecare este unic și nu poate fi înțeles de celălalt decât dacă este ca el, provenind din același mediu: zonal, cultural, și nu trebuie să judecăm deoarece ceea ce este normal pentru păianjen este iad pentru fluture – normalul este o iluzie. (Sa.A.)

Mai mult decât locuri filmul îți face cunoștință cu multiculturalitatea, având în față aici oameni și gândirea lor primitivă, mitologică, modernă, religioasă, etc. Nu au putut lipsi de aici frânturi de imagini cu triburile etiopiene, atât de exotice și fascinante pentru noi. (A.A.).

Personajele diverse care apar în film, femei musulmane, copiii baptiști, tineri din Italia, lucrători din China, persoane de zi cu zi ce execută munci casnice, persoane ce optează pentru petrecerea unei seri în oraș, medici chirurgi, pacienți, dansatoare din Thailanda, marchează existența unei multiculturalități și multi-etnicități pe glob. Dorința de a cunoaște pe cel de lângă tine și faptul de a-l accepta cu toate împreună cu tradițiile și credințele sale au făcut posibile evoluția până în zilele noastre și au determinat imaginea lumii de azi, imagini pe alocuri frumoasă și magică (deșertul Namibiei, noaptea sub cerul înstelat în care copacii par ieșiți din basme) în alte cazuri tragice (devastare, mizerie). (E.M.)

Elemente de ludic pentru a trișa impactul morții. Influența modernă (de ordin peiorativ) asupra triburilor – armament dar și asupra familiilor din contemporaneitate. Rolul mesianic al celor mai puternice națiuni este evidențiat. Educarea reeducarea maselor prin autoritarism. Discrepanțele dintre popoare dar și sacralitatea (A.P.).

Întreaga umanitate, tăcere, clipire, ordine, alb roșu, galben, luptă moarte, tăcere, dans, sincronizare, live, ochi disciplină, război, ucenicie, soldat, îngrădire, zid, singurătate, pustiu, supraviețuire, casă, stâncă, templu, credință, colectiv, rugă, poartă, timp, zeu, lumină, om, plăcere, simetrie. Noi, ei. (T.C.).

Diferențele extreme dintre bogăția în care trăiesc unele persoane și sărăcia altora, războaiele și actele teroriste purtate în numele religiei. (V.A.)

Cu toate acestea, condițiile de trai în unele locații mărginașe, chiar ale marilor orașe sunt precare. Trăiesc precum înaintașii lor. Diferența este că ei au renunțat la tradiție în detrimentul unei așa-zise civilizări greșit înțeleasă și asimilată tot într-un mod greșit. (B.A.).

Dezvoltarea civilizației este pusă în evident prin sărăcia diverselor triburi prin incultura lor. Tiparul de frumusețe în China este unul pe care un popor dezvoltat l-ar numi schingiuire, mutilare. Sărăcia care se găsește în periferiile orașelor este pusă lângă opulența orașelor dezvoltate. De asemenea,

triburile și locuințele sărăcăcioase sunt urmate de imagini cu metropole impunătoare. (C.Mi.)

Samsara creează o permanentă comparație. Este evidențiat contrastul între sărăcie și bogăție, zi și noapte, aglomerație și pustiu, între artă și munca rutinieră. (P.L.).

Idealul de a încadra omul în stereotipuri și totodată discrepanța frumos-urât care de cele mai multe ori este asociată cu antiteza slab-gras. Frumusețea ar trebui să se afle dincolo de aparențe, de ceea ce se vede la exterior. (T.I.)

Un astfel de exemplu care mi-a rămas în minte constă în imaginea cu cele două femei musulmane urmate de două tinere italience cu un stil vestimentar specific timpurilor actuale: tricouri cu vedere la abdomen și pantaloni cu talie joasă; acest contrast prezentat prin simpla succesiune a imaginilor mai devreme menționare are, în opinia mea, un impact mult mai mare decât dacă acesta – contrastul- ar fi fost enunțat verbal. (N.M.)

După părerea mea, filmul Samsara ne dezvăluie o lecție de viață. Ne dezvăluie că unii oameni duc o viață foarte grea, muncesc în condiții grele pentru a putea supraviețui iar la polul opus se aflǎ cei care într-un fel sau altul nu duc lipsă de nimic și trăiesc în condiții foarte bune. Am remarcat și faptul că suntem foarte diferiți unii de ceilalți și că fiecare dintre noi avem o cultură diferită, obiceiuri și ritualuri diferite. (Sa.R.).

Am observat faptul că în unele țări forța de muncă este foarte mare. Am observat că există diferențe între femei (în Italia spre exemplu unele femei nu aveau nicio treabă, umblau mai dezgolite, iar altele femei erau foarte credincioase umblând îmbrăcate cu voaluri pe cap și pe față). (Sa.R.).

Din punctul meu de vedere filmul prezintă natura umană în diverse ipostaze, diversitatea fiind caracteristica de bază a filmului. (C.M.).

Totodată ne sunt prezentate asemănările și deosebirile dintre aceste state (sărăcie, bogăție, modul de rugăciune etc). Fiecare țară cu specificul ei, începând de la peisaj, arhitectură terminând cu organizația oamenilor, modalitățile în care fac anumite acțiuni. (G.A.).

Din filmul văzut intitulat Samsara mi-am dat seama cât de diferiți suntem unii față de ceilalți. (G.R.).

Oamenii vor să fie egali și la fel. Filmul acesta mă duce cu gândul că suntem atât de diferiți pe cât nu vrem să recunoaștem. La fel de colorați și nuanțați suntem precum imaginile acestui film. Amalgam de idei și concepte, construim pentru a distruge. Mulți lucrează în acele mici birouri, mulți stau în acele curți dichisite și visează la toate lucrurile pe care vor să le vadă, să le trăiască. (Ca.A.).

Samsara este o călătorie în timp și spațiu după cum am afirmat și mai sus, de la sărăcia lucie a anumitor state la luxul exuberant al altora, de la credința nemărginită la idoli și multe altele. (G.G.)

Oamenii sunt extrem de diferiți. Această diferențiere există din cauza mentalității pe care fiecare om și-o creează în funcție de locul în care acesta trăiește și în funcție de tradiție și cultură. (Or.S.).

Cu toții respirăm același aer, trăim pe aceeași planetă și totuși diferențele interculturale, polii opuși pe care ne situăm pe scara socială și mediul de viață pe care trăim ne fac pe fiecare dintre noi speciali. (B.C.)

Ne este prezentată bogăția încă de la început în India, Franța etc. Prin artă și cultură foarte vastă. Ne este prezentată și sărăcia și pustietatea în acele vremuri, diferitele triburi și mediul în care trăiau. Dar să nu uităm să ne amintim și lumea în care trăim este împărțită în două: clasa de sus și cea de jos, oameni care trăiesc în bogăție în oraș spre deosebire de cei care trăiesc la periferie într-o sărăcie cumplită. (S.M.).

Din punctul meu de vedere, filmul Samsara reprezintă o întruchipare perfectă a realității în imagini. Acesta ne arată cât de diferiți suntem, dar în același timp, și cât de asemănări. Locuim în țări diferite, avem culturi diferite, religii diferite și moduri de gândire diferite, dar avem în comun faptul că suntem oameni și când vine vorba de emoții, toți le simțim în felul nostru. (Mn.L.).

De asemenea, unele imagini m-au făcut să mă gândesc la faptul că viața a fost nedreaptă cu unii oameni, chiar dacă ei nu au nicio vină și în ciuda acestui fapt, noi nu facem nimic să îi ajutăm. Acestea imagini vorbesc despre probleme reale, despre evenimente care își urmează cursul și noi nu le putem schimba, pentru că suntem prea ignoranți, punând totul pe seama destinului. (Mn.L.).

Ne este prezentat de asemenea diferența dintre două lumi, pe de o parte ce a bogaților ce nu duc grija zilei de mâine și pe de altă parte săracii aflați la polul opus și sacrificiile pe care le fac ei pentru a supraviețui. Iar în final tot ce a fost construit va dispărea. (S.B.).

Sărăcia, foametea sau bogăția și averea sunt lucruri sau fapte în care oamenii se regăsesc. Diferența dintre acestea este copleșitoare dar până la urmă omul nu luptă decât pentru acestea ci luptă pentru Dumnezeul lor mai mult decât pentru statut. Cele mai mari războaie și decăderi ale popoarelor au avut loc din pricina zeilor sau din pricina dorinței de putere. (Ș.I.).

6. Cazuri surprinse (în căutarea subiectului...)

În acest film ne sunt prezentate mai multe țări cu diferite obiceiuri. De exemplu: Ritualurile civilizației indiene, botezul copiilor în Brazilia, oamenii din Etiopia, dependența de fost-food; dar și fabricile de carne de pui sau abatoarele din Japonia. (Am.M.)

Catedrala Notre Dame, dezastrul după uraganul din New Orleans, Silkeborg Museum, Deșertul din Namibia... Filmul prezintă diferite tradiții din diferite colțuri ale lumii. (B.D.)

În filmul prezentat ni s-au expus diferite zone, naționalități și obiceiuri. Spre exemplu: rituri ale civilizației indiene, botezul copiilor în Brazilia, oamenii din Etiopia, dependența de fost-food, precum și prelucrarea cărnii, dar și pușcăria din Cebu. (D.A.)

India-Budismul-copiilor li se arată ce și cum trebuie să se comporte; sunt învățați ceea ce trebuie să facă. China-arhitectură caracteristică. S U A-cutremur.

Dansul în China, Botezul din Brazilia, templele din Cairo, Turcia, ,India, Basilica Sf. Petru din Vatican, acestea sunt dovada că oamenii mai au o fărâmă de credință, iar noțiunea de sacru nu s-a pierdut. (F.G.).

În acest film ne sunt prezentate diferite tradiții și obiceiuri din jurul lumii. Totodată se pune accentul pe diferite tipuri de credință, materialul

debutând cu un templu din Myanmar, prezentându-se succint Biserica Divino Salvador, cu tradiția botezului, tradiția înmormântării etc... Sunt prezentate diferite tradiții ale oamenilor din Etiopia, din Valea Omo, cu tot cu stilul lor de viață. Zidul Rușinii din Palestina poartă o puternică încărcătură sentimentală. (G.B.)

Sunt străbătute mai multe locuri ale lumii pentru a ne arăta imagini precum: Turcia unde găsim monumente antice sau Iordanul unde se arata ruine antice. În New Orleans, SUA, după Uraganul Kathrina localitățile în care au trăit oamenii sunt dezolante, imagine care ilustrează fragilitatea vieții noastre, precum și pericolele la care suntem expuși. În Franța, Palatul de la Versaiiles, ne sunt prezentate imagini din palat, având picturi și candelabre deosebite. Ne este prezentat un eveniment care marchează începutul vieții noastre, botezul. Filmul scoate la iveală unele triburi din Etiopia, care au tradiții specifice: desen pe corp, îngrijirea copiilor, traiul în colibe. (M.D.)

De exemplu în China există un dance show care ne surprinde cu ajutorul culorilor puternice în Turcia ni se prezintă statui gigantice iar în Franța surprinde minunantul Palace of Versailles. De asemenea Samsara ne trimite în lumi variate cu ținuturi sacre, ca de exemplu: Sf. Michael Hill, imagini vizuale de povestre din US (Yosemite Parck), din deșertul Namib, Mono Lache, surprinde un peisaj care te trimite cu gândul la puritate, renaștere, viață. (M.M.).

China. Namibia, Namib desert. Turcia. Jordan. Cappadocia. Financial. US. France, Notre Dame Catedral. Brazil, Denmark. Angola Epupa Falls. Japan. Palm islands. Dubai. Italy. Acest documentar ne prezintă pământul celor 25 de țări, dar și cu ce se ocupă civilizațiile acelor pământuri, explorând tot ceea ce ne înconjoară (Ni.A.).

Filmul Samsara ne transportă în lumi variate cu ținuturi sacre, zone de dezastre, ritualuri religioase (ex. Ierusalim), sărăcia din China, Japonia, Brazilia. (N.A.).

Mianmar, China, Namibia, Iordania, Turcia, SUA, Franța, Brazilia, Danemarca, Angola, Etipoia, Spania, Emiratele Unite ale Arabiei, Coreea de Sud, Tailanda, Filipine, Indonezia, Ghana, Israel, Egipt, Arabia Saudită, Vatican. Acest film ne prezintă o multitudine de spații cultural-geografice diferite. (O.A.)

Ritualuri ale civilizației indiene. Turcia. Nisipuri în Namibia. Rămășite după furtuna din SUA. Biserică în Franța, catedrala Notre Dame. Botezul copiilor în Brazilia. Parcuri naționale în SUA. Înfățișarea specifică etiopienilor. Trib în Namibia. Roboți în Japonia. Fabrici în Danemarca, China, Japonia. Exces de mâncare în SUA. Operații estetice. Sărăcie în China, Japonia. Ritualuri religioase Ierusalim. Diferențele între culturi. (P.A.)

În începutul filmului ne-au fost prezentate diferite elemente culturale din diferite țări, precum India, China, Papadogia, SUA (New Orleans după uraganul Catrina) iar în Franța ne-a fost prezentat botezul copiilor în locații foarte cunoscute și nu numai, Catedra Notre Dame, Holly Chapel și Silker Museum din Danemarca. În Etiopia ne sunt prezentate triburile și viața grea pe care aceștia o duc, mai apoi ne sunt arătate țări mai dezvoltate precum Arabia Saudită (Dubai Mall, Burj Khalifa), Italia, Brazilia, China, South Korea și Danemarca. (Tu.G.)

India, China, Turcia (statui cu chip de om), Iordan (clădiri cu ziduri înalte), Namibia (case, locuințe pline cu nisip) SUA (supermarket, școli, biblioteci, case, mașini, amfiteatre distruse). Franța (Palatul Versailles, Notre Dame, catedrala), Brazilia (un fel de botez). Namibia (se prezintă deșertul, parcul național, frumusețea locurilor, ghețari, munții, ape înghețate, peșteri). Angola (locuințe de pământ), Japonia (oameni robotizați în birouri, oameni posedați, oameni care antrenează golf, fitness). Dubai (schi, textura hotelurilor). Diferențele între metrourile din Brazilia și Japonia, munca la bandă unde se sortează carnea puilor, vacilor, porcilor.. Tailanda. Philipine (pușcărie). Indonezia. China (fabricarea gloanțelor, prezentarea unei manifestări de stradă, armata formată din tineri și copii). Palestina (centre penitenciare). Ierusalim, Egipt (piramide). Arabia (milioane de oameni care se închină). Vatican (T.O.).

Se pare că destinul ne influențează viața și în funcție de locul în care ne naștem. Ne arată diverse locuri de rugăciune și ritualuri, catedrala din Versailles, Moscheea, Zidul așteptării, Basilica Vaticanului, pentru că fiecare cultură și civilizație își are lăcașul lui și regulile proprii. (H.R.).

Filmul pe care tocmai l-am urmărit a fost o experiență vizuală imaginară, sau mai bine spus o călătorie către o diversitate de locuri (Myanmar,

Franța, India, China, Brazilia, Etipoia, SUA etc.), reprezentând chintesența diferitelor părți ale lumii. (A.A.)

Filmul prezintă pe scurt câteva imagini ale unor țări asiatice precum India, China și obiceiurile lor, dar și unele locuri, ca de exemplu Indonezia, orașul Petra sau locuri din Turcia. Filmul ne spune o poveste prin succesiuni de imagini, diversitate culturală. Vedem imagini din New Orleans după ce uraganul Catrina a lovit devastator orașul, palatul Versailles (Sala Oglinzilor, Franța), în Brazilia suntem martori la taina botezului. (Sa.A.)

Filmul pe care l-am vizionat prezintă mai multe țări cu locurile reprezentative: Palatul Versailles din Franța cu splendoarea sa, Catedrala Notre Dame constituită în stil gotic având elemente specifice precum rozalia viu colorată și golurile ferestrelor ce permit luminii să pătrundă în interior, Parcul Național din Turcia cu ale sale monumente masive sub forma de chipuri de mărime exagerată, mânăstirea din India în care discipolii urmăresc realizarea unei picturi frumoase, o muncă migăloasă, templul Bagan din Myanmar care plasat în centrul marchează echilibrul, parcul Yellow Stone un loc extraordinar cu cele mai multe gheizere din lume, diferitele locații din SUA surprinse în urma uraganului, într-o stare de mizerie și devastare completa, botezul copiilor din Brazilia precum și multe alt locuri din lumea întreagă. (E.M.)

Filmul ne-a relevat mai multe țări precum India, China, Turcia, Franța, Danemarca, Etiopia, Japonia, Dubai, Coreea de Sud, Indonezia iar pe lângă cele enumerate mai sunt și altele.

Din filmul vizionat am realizat că pe cât sunt unele țări de sărace, precum Brazilia (Sao Paolo) pe atât altele sunt de dezvoltate (Dubai). În China forța de muncă se găsea în fabrică iar în Filipine oamenii, resursă umană, lucrau ca și muncitori la groapa de gunoi . Ce diferențe enorme între țări! Tot din acest film ne-am dat seama că în unele țări, precum Ierusalim oamenii sunt extrem de religioși, poate chiar fanatici ai religiei. (G.R.).

În Franța există locuri foarte frumoase pentru turiști. Acestea sunt Catedrala Notre Dame, Basilica Sacre Coeur, etc. Vizita în aceste locuri îi face pe oameni să descopere lucruri noi, o nouă civilizație. Tehnologia în Europa evoluează foarte rapid, oamenii având șansa să ducă o viață mult mai bună față de civilizația africană din punct de vedere material dar și spiritual. În ceea ce

privește continentul Asia, Dubai-ul este un oraș reprezentativ. Jocurile de lumini atrag foarte multe turiști. Clădirea imensă precum Burj Khalifa e o atracție turistică foarte mare. Acest lux nu există pe continentul african. (Or.S.).

Vedem cum China este o țară în care toate lucrurile sunt foarte organizate, modul de lucru și stilul de viață. Cu toate acestea fiecare țară simțea nevoia să se închine la ceva, să se roage în diverse locuri: Zidul Plângerii, Moscheea, Vatican etc. (S.M.).

Acțiunea e plasată în mai multe locații: India, anumite temple, culturi, ritualuri; China – dansatoarele, Namibia – deșertul, Turcia. Fiecare zonă sub aspect ritualic, profetic pregătește ceva, oferă o stare premergătoare dezastrului. Iordania, Turcia, Financial sunt multe locații, multe monumente, pasaje legate între ele de un ambient mai apăsător, cadru gregar însumând realități imediate ale dezastrelor. (Ci.C.).

După părerea mea în acest film ni se face o retrospectivă și ni se arată un ținut cum arăta înainte, cum arată templul „the Temple of Began" și cum arată acest ținut după un incendiu. Le sunt arătate copiilor câteva ritualuri, obiceiuri din cultura acestui ținut. Un alt ținut care este descris în film este Namibia, mai precis deșertul Namibia punându-se accentul asupra monumentelor și statuetelor. Este evidențiat de asemenea și ținutul Turciei prin Cappadocia. Ne este ilustrat în cel mai mic detaliu consecințele acestei catastrofe, în special în Namibia, și totodată urmările soldate de pe urma ei. Este prezentat și Palatul Versailles din Franța ne sunt prezentate frumoasele picturi, candelabre. Ne este arătat și o taină a botezului. Tot în Franța ne este arătat și Catedrala Notre Dame, prin frumoasele vitralii și statuete. În Danemarca ne este prezentat muzeul Kikeborg. De asemenea ni se arată frumoasele vitralii. Ne este prezentat și o parte a Americii prin parcul național Yosemite, Mono Lake, Arches National Park, Hunt Meesa, Antelope Canyong. În Angola ne sunt prezentate mai multe cascade, Eppupa Falls. În Etiopia ne sunt prezentați uni oameni, din diferite triburi. Ne este prezentat și marele Burj Khalifa din Dubai. (S.B.).

7. Titlul

Samsara înseamnă roata vieții și prezintă un mesaj profund din viața fiecărei ființe. (B.D.)

Samsara însemnă ”Roata vieții”, iar prin acest titlu ne este transmis un mesaj profund in legătură cu viața. (I.A.)

Întocmai cu termenul sanscrit însuși samsara se traduce precum o roată de cotitură. (O.C.)

Samsara cuvânt din sanscrita veche care înseamnă și face referire la ciclul continuu al vieții ca o roată care se rotește fără oprire. Filmul ne poartă de la sacru la profan, de la natural la artificial, de la vechi la nou și de la tragic la magnific.

Acest film ne duce în diferite lumi filosofic și vizual care poate nu le-am mai întâlnit până acum. Revelează misteriosul concept din cultura indiană *samsara* care este aproape secret în cultura noastră. Samsara înseamnă roata vieții și transmite un mesaj profund în legătură cu viața oricărei ființe, și anume multe lucruri teribile se pot întâmpla dar toate au un scop, deci viața e frumoasă. Samsara este rezultatul karmei, și karma la rândul ei este o roată ce ne urmărește toată viața, viață care inevitabil sfârșește prin moarte. În opinia mea filmul se numește S deoarece exact ca si deșertul este vast și nu putem scăpa din el. (T.D.).

Titlul filmului Samsara este un cuvânt din limba sanscrită ce semnifică șirul nesfârșit de repetare al nașterii vieții și morții la care sunt supuse toate ființele guvernate de Karma. În religiile budistă și hinduistă termenul este asociat ideii de reîncarnare, credința că o ființă trăiește mai multe viței trecând prin diverse forme de existență, putând deveni atât om cât și animal, în funcție de legile Karmice, respectiv de modul în care și-a desfășurat viața actuală. (V.A.)

După cum relevă și titlul filmului Samsara = rotirea printre vieți, poate fi legată de spațiu și timp, de esența și scopul vieții. (Ch.C.).

Titlul *rătăcind printre vieți* este unul foarte bun pentru că rezumă ideea esențială a filmului care deși este unul nonverbal are un impact puternic asupra celui care îl vede. În funcție de starea fiecăruia filmul este înțeles diferit. (Z.V.)

„Rătăcind printre vieți” de la o cultură la altă, de la o țară la alta, de la o religie la alta, per total o experiență deschizătoare de noi orizonturi în cunoașterea complexității universului. (Mu.M.).

8. Mesajul

Mesajul filmului este că trăim într-o lume în care chiar dacă suntem oameni ne diferim foarte mult unii de alți. (S.D.M.)

În urma celor văzute consider că oamenii, deși sunt deschiși spre schimbări, își păstrează o parte din cultura lor proprie. (F.G.).

Acest film explorează minunile lumii moderne, de la lucrurile obișnuite la cele miraculoase, legăturile dinte umanitate și restul naturii. (G.A.)

Filmul ”Samsara” prezintă evoluția lumii, de la cultură la cultură, destinul fiind calea ce-o urmează cu credință. În primul rând, evoluția omenirii nu are mereu legătură cu anumite momente ce rămân neschimbate precum ”The Blue Mosque”. (M.L.)

Se spune că toți oamenii sunt egali. Ei bine, filmul ne demonstrează că de fapt, unii sunt mai egali decât alții, doar pentru că au avut norocul să se nască în locuri și împrejurări mai favorabile. (M.M.).

Totul începe de la simbolurile spirituale ale diferitelor culturi. Prin aceasta filmul transmite că omul în esența lui are o latura spirituală și o nevoie de divinitate. (O.A.)

Deși sunt prezentate aspecte diferite, care pun în contrast marile culturi, este încurajată ideea de similitudine, bazată pe raportul care se stabilește între om și natură. (On.C.)

India, China, Turcia, SUA, Franța, Brazilia, Danemarca, Namibia etc. Mâna naturii, mâna omului, același stăpân, același păcat... Timpul! Martor, moștenitor și călăuză milioane de ani, de tradiții, țări, idei, rutine, concepte, lupte... închinate, sacrificate pe altarul diversității. Omul... efect și cauză a evoluției.. spectacolul morbid având un singur spectator. Timpul!! Sărăcie, bogăție, dorință, stratificări ale societății, divizare de drepturi, privări de libertate, dorințe de răzbunare, luptă pentru hrană, luptă pentru liberate, luptă

pentru resurse... păcate ale oamenilor în îndeplinirea scopului final, acela al evoluției... cu ce cost însă? Actori iluștrii, spirite curioase, blajine suflete, oaspeți deveniți gazde, căutăm simplitatea în cele mai neînțelese forme și viceversa... întâiul păcat dăinuitor al timpului. Și ajungem într-un final să cerem dreptul întoarcerii la origini... evoluția, rezultatul final al involuției. (P.M.).

În concluzia filmul prezintă realitatea umană, lumea așa cum este ea la vremea actuală și cum fiecare trebuie să își ia măsuri de protecție ca să supraviețuiască. (P.A.)

Filmul urmărește firele psihologice care se împletesc cu imaginile încercând o extragere a esențelor spirituale din diferite colțuri ale lumii. Este prezentat cu diverse portrete de oameni de pe întreg pământul prin care se văd presiunile societății și de tradiție, explorează minunile lumii noastre, de la lucrurile obișnuite la cele miraculoase și luminează legăturile dintre umanitate și restul naturii. (P.R.)

Mesajul filmului dorește să transmită faptul că în orice tradiție se întâmplă lucruri rele sau bune dar oricare din ele se întâmplă cu un scop. Acest film oferă o călătorie spirituală între trecut, prezent, sentimentele umane și conexiunea dintre natură și individ. (P.M.)

Acest film scoate la lumină adevărul, adevăr care ne arată cum funcționează de fapt societățile, adevăr care de cele mai multe ori este ascuns. (S.S.)

Locuri nelocuite – SUA după uraganul Katrina. Botezul în diferite culturi. Dorința de a vorbi, de a nu mai fi o variantă a sistemului. Mesajul filmului este faptul că viața diferă în multe aspecte. Fiecare popor este diferit atât din punct de vedere spiritual cât și din punctul de vedere al resurselor sau al posibilităților de exprimare. Lumea e o mulțime de minuni la care omul nu a contribuit cu nimic. Se vede diferența în locurile în care omul și-a pus amprenta. (S.R.)

Documentarul prezintă principalele elemente culturale și sociale ale realității cotidiene. Ne sunt prezentate ținuturi sacre, aglomerații urbane, locuri afectate de dezastre naturale, de exemplu New Orleans. Ne sunt prezentate de asemenea secvențe celebre, obiceiul botezului în diverse țări, activitatea oamenilor în diverse fabrici, centre de reciclare a electronicilor sau a deșeurilor, închisori, scurte secvențe dintr-o înmormântare. (T.N.).

Filmul a prezentat cursul vieții de la începutul acesteia urmărind evoluția omului. Acesta a prezentat viața atât în zone dezvoltate cât și mai puțin dezvoltate, de la marginea marilor orașe. (Z.A.)

Consideră că încearcă să ne arate continuitatea și diversitatea vieții respectiv faptul că fiecare acțiune din prezent ne determină viitorul. (H.R.).

Acest film exprimă aflarea adevărului în locul plăcerii, dar rezultatul adevărului poate fi uneori devastator, în loc să fie confortabil. Evident până la un anumit punct frumusețea este peste tot și în majoritatea cadrelor similaritatea este mai des întâlnită decât diferențele. Filmul relevă lumea ca a fi inextricabilă și interconectată. (T.D.)

Pentru mine, ideea principală este aceasta: oricât de diferiți arătăm în exterior, în interior suntem la fel, conduși de aceleași legi intrinseci. (Mg.M.).

Filmul socate foarte bine în evidență felurile de a fi ale oamenilor. Ființarea omenească pe cât de diversă în existentă este pe atât de asemenea în simbolizarea antropomorfică. Ne arată o societate foarte vicioasă. Cred că e cel mai bune film pe care l-am văzut.(N.A.)

Samsara ne transportă în lumi variate, cu ținuturi sacre, zone de dezastre, complexe industriale, minuni ale naturii. Samsara se referă la ciclul de reîncarnări și renașteri prezintă minunile lumii, relația dintre om și natură. (C.C.).

Filmul este un amestec de modern și antic, purtându-ne prin imagini de la locuri sacre ale umanității și (Tibet, Mecca) la zone industriale și hoteluri, de la locuri ale dezastrelor naturale la minuni ale naturii. Prin această îmbinare de imagini filmul încearcă să ne transmită ideea de interconexiune dintre tot ceea ce există. (V.A.)

Mesajul filmului este unul complex. Filmul ne prezintă diferitele culturi ale lumii. Ne arată cât de frumoasă este lumea înc are trăim și ce bogății naturale avem. De asemenea, ne sunt prezentate și experiențele spirituale și cât de mult am evoluat din acest punct de vedere. Ne este prezentată și tehnologia la care a ajuns omenirea. Unul din mesajele care m-au impresionat este acela ca nu există progres fără sacrificii. (Bu.D.)

Filmul acesta este mul mai mult decât pot exprima în cuvinte. În concluzie filmul este o realitate cruntă a ceea ce este a ceea a mai rămas din

ceea ce a fost cândva totul, esențial, vital., sacrul. Mereu căutat cu sete, de fiecare dintre noi (B.A.).

O imagine a realității, o lume a contrastelor și poziția omului în această lume. Am observat cum a fost conturată relația între om și natură, om și tehnologie, om și om, om și viață. (C.F.).

În concluzie Samsara este o invitație categorică la meditație asupra efemerității, asupra imaginii de ansamblu a acestei lumi. (P.L.).

Consideră că din fiecare cultură avem ceva de învățat, putem descoperi alte concepții ale oamenilor, diferite de ale noastre. Părerea mea este că fiecare persoană ar trebui să se mulțumească cu ceea ce are, deoarece ceilalți pot duce o viață mult mai dificilă față de a noastră. (T.G.).

Filmul Samsara prezintă din punctul meu de vedere civilizația, cultura oamenilor dar și implicit comportamentul lor puși în anumite situații. Indiferent de modul de viață, gradul de dezvoltare economică a unei țări omul se află în strânsă legătură cu tradiția pe care o respectă și din care face un mod de viață. (Z.V.)

Filmul Samsara o imagine asupra întregii lumi. Cea mai evidentă mi s-a părut discrepanța între religii, culturi, tipologii de oameni. De la un trib din Africa puternic înrădăcinat la originile pământului și refuzul lor categoric de a accepta dezvoltarea, evoluția omenii de la oameni ce trăiesc în metropole și lucrează în corporații, de la industria alimentară și punctul de plecare al mâncării pe rafturile noastre, până la viețile drept-credincioșilor puternic influențați de religie și spiritualitate. (Mu.M.).

Acest film prezintă într-o manieră succintă fragilitatea omului și a tuturor creațiilor acestuia, în raport cu veșnicia și puterea naturii și a naturalului. (Cs.A.).

Datorită faptului că prezintă contrastele atât de bine, consider că este un film pe care orice extremist de orice fel, un fanatic la modul general ar trebui să îl vadă. Abundă de înțelepciune datorită faptului că nu omite, nu critică, nu întreabă, nu răspunde, ci pur și simplu este și te face să fii aici, acolo, peste tot, și niciunde exact. Te face om. (A.D.).

Prin desenul în praf de la început eu am înțeles că lumea a fost constituită cu meticulozitate și atenție, iar prin încercarea de a o împărți și de

a o modela, omul strică mersul natural al lucrurilor. Totul este ca un bumerang. (Ni.A.).

Pe mine m-a impresionat filmul deoarece tratează diferențele și asemănările dintre oameni, indiferent de proveniența lor, și natură. (S.E.).

Consider că filmul ne oferă o adevărată lecție de viață, că trebuie să apreciem ce avem fără a ne dori mai mult și fără să fim invidioși unii pe alții (G.R.).

Consider că acest documentar prezintă starea dar și evoluția omenirii din mai multe perspective sau puncte de vedere și anume: din punct de vedere spiritual, emoțional și economic. În concluzie acest film transmite un mesaj foarte puternic privitorilor, se axează pe evoluție prezentând-o din mai multe perspective și prin intermediul mai mult locuri, nații și situații, dar mai ales prin limbajul non-verbal care are rolul de a transmite mesajul mult mai puternic și care are un impact cu mult mai mare. (G.G.)

Filmul prezintă atât conflictul dintre om, natură, viață, moarte dar și evoluția societății umane. De asemenea, el dorește să scoată în evidență distrugerea pe care o aduce societatea propriului ei creator: omul. (To.D.).

Imagini sugestive ce surprind societatea actuală, așa ar putea să fie rezumat filmul în câteva cuvinte. (B.C.)

Acea imagine de „doare dar merg mai departe”. Nu am nimic, dar nu sunt pierdut.” Efect circular moarte. Destinul oamenilor. Concluzii finale asupra filmului vizionat: nașterea – etapele vieții, progresul/regresul uman. Dezumanizarea. Lupta dintre om și natură. Ritualuri mai mult sau mai puțin religioase. Ideea de destin (arta acelor oameni). (Ci.C.)

Voi concluziona prin a afirma că lucrul cel mai corect pe care a trebui s îl facem este acela de a învăța să nu judecăm ceea ce nouă ni se pare anormal sau diferit și mai precis să ne oprim o secundă din existența noastă și încărcată de probleme cotidiene pentru a admira frumosul din lucrurile și persoane. Cu siguranță ar avea un efect pozitiv asupra noastră. (M.A.)

Complexitatea mesajului este copleșitoare însă am reușit să reduc totul la un anumit subiect, Dumnezeu. Omul din toate timpurile și-a căutat un Dumnezeu. Existența acestor zei și îndoctrinări în care omul se implică și se face aproape prezintă omul ca și creație cu dor și dorința aprigă spre divinitate. Așa

cum omul își creează zei, așa îi și distruge. Consideră că totul se rezumă la a dori un Dumnezeu sau a dori să fii propriul Dumnezeu. Astfel că prin creațiile sale omul dorește să înlocuiască creația lui Dumnezeu cu creația proprie pentru a dori să fie propriul Dumnezeu. Dar prin aceasta se transformă în propriul dușman, negăsind fericirea niciodată. Tot ce este sub soare a fost și va fi în noi, noi ne aflăm într-o deșertăciune care ne va duce spre pieire. (Ș.I.).

9. Tehnica filmării

Samsara nu are dialoguri, ci se aseamănă mai mult cu un colaj de imagini din diferite regiuni. Documentarul are un început și un final asemănător, la început se descrie o mânăstire în care se făceau fel de fel de desene iar în final acestea sunt distruse. Un alt aspect foarte important este că nu există subtitrare, ci doar o coloană sonoră foarte puternică (M.M.).

Principalul element pe care l-am observat în acest documentar este reprezentat de lipsa dialogului, singurele surse din care pot fi deduse idei fiind imaginile, care au un impact major și coloana sonoră, care ne induce ideea de meditație. (On.C.)

Cred că scopul filmului este de a-i lăsa pe privitori să interpreteze toate aceste imagini în modul său. Aceste imagini montate într-un stil diferit față de alte documentare redau un peisaj global, năucitor. (P.M.)

Acest film nu are dialoguri, cuvintele fiind înlocuite de coloana sonoră foarte puternică. Samsara se aseamănă cu un colaj de fotografii. (St.M.)
Pentru un film de 1 h și 40 de minute în care nu s-a spus niciun cuvânt s-au înțeles foarte multe lucruri. O imagine face cât 1000 de cuvinte (Sa.A.)

Coloana sonoră face posibilă familiarizarea spectatorului cu unele aspecte specifice diferitelor culturi de pe întreg pământul (E.M.)

Prin elemente de suprarealism dezvoltă motivul dezumanizării și hiperbolizării rasei umane cu precădere exemplifică omul contemporan. Samsara cantonează non-limbajul și paralimbajul. Este realizat pe un background cultural bogat, fiind folosită expresivitatea vizuală pentru a reda

culturile orientale, prezente și astăzi în identitatea culturală de pe scena globală. (A.P.).

Acest documentar prezintă un colaj de fotografii iar cuvintele sunt înlocuite cu o coloană sonoră puternică. (C.C.).

Filmul a avut o continuitate impresionantă, fiecare scenă curgând una după cealaltă. (L.C.).

De asemenea și peisaje foarte frumoase care împreună cu sonorizarea au creat un ambient plăcut al filmului. (Z.V.)

Lipsa comunicării din film, lipsa sugestiei m-a ajutat să conturez cu ochii mei povestea fiecărei imagini, să-i atribui un sens fiecărui gest sau reacție a personajelor. B.B.).

Filmul, un veritabil documentar, este după părerea mea o capodoperă cinematografică. Spun acest lucru deoarece deși lipsește partea vorbită, comentariul filmului, rezultatul alăturării imaginilor are impact asupra privitorului prin mesajul pe care reușește să îl transmită, prin paralele create între diverse culturi și țări ale planetei. În încheiere, pot spune că Samsara ecranizează cu succes zicala „Imaginea face cât 1000 de cuvinte” (N.M.)

Am apreciat profunzimea fiecărei situații, profunzime care cred că a fost atinsă tocmai prin această comunicare non-verbală. Privirea și gesturile mi s-au părut la fel de explicite ca o înșiruire de cuvinte. (Mu.M.).

În urma vizionării acestui film nonverbal pot spune că am reușit să călătoresc în timp, în diferite culturi și civilizații prezentate prin complexitatea imaginilor ceea ce mi-a creat senzația unui labirint. (V.E.).

Din punctul meu de vedere filmul Samsara nu prezintă o poveste pe o temă exactă, mai mult decât atât pot spune să acest film nici măcar nu este un film propriu-zis ci mai mult un documentar. Atât locurile cât și situațiile, momentele au fost alese cu grijă și mare atenție, tocmai pentru a transmite ceva celor care vor urmări acest documentar. Filmul, documentarul prezintă locuri și momente alese cu precizie pentru a transmite anumite lucruri oamenilor, sau pentru a trage un semnal de alarmă privitorilor, atât prin intermediul muzicii cât și al imaginilor care nu au fost alese la întâmplare. (G.G.)

Lumea percepe în nonverbal și vizual. Sunt redate imagini superbe, culori vii, sălbatice. Apoi teama, refulare, tristețe, bătrânețe, deziluzie, stări instinctive transmise non-verbal. (Ci.C.)

Filmul surprinde și redă într-o manieră relativ abstractă momente din viața unei mari varietăți de oameni din 25 de țări. Filmat în aproximativ 100 de locații filmul se vrea un periplu prin tradițiile și obiceiurile din viața de zi cu zi a unor oameni din medii diferite. Cadrele se succed uneori lent, alteori brusc în timp ce sunetul de fundal transpune privitorul în locația și contextul ce apar pe ecran (P.D.).

10. Ciclicitate, dualitate

Sunt prezentate succesiv evoluțiile diverselor cicluri: zi/noapte, viață/moarte, naștere=botez / moarte=înmormântare precum și evoluția ciclică a anotimpurilor. Filmul urmărește prezentare motivelor naștere, moarte, reîncarnare, atât prin călătoria pe glob, urmărind zone sacre, zone de dezastre, minuni ale naturii, centre culturale pline de însemnătate cât și prin prezentarea aspectelor care influențează viața: trecut, prezent și viitor. Antiteză megalopolisuri = zone slab dezvoltate economic, triburi. (O.C.)

La final filmul se încheie cu ideea de ciclicitate și de influență a spiritualității asupra vieții. (O.A.)

Documentarul Samsara este o prezentare a ciclului vieții, din perspectiva relației naștere/viață/moarte/renaștere. (On.C.)

Se pot observa trecerea timpului și ciclul vieții, totul are un sfârșit după care renaște. Dansul celor o mie de brațe. (O.E.).

Filmul cuprinde diferențe dintre două lumi, lumea orientală și lumea occidentală, realizând de fapt o analiză comparativă între acestea. Această analiză este realizată prin observarea vieții culturale și sociale. Aspectele prin prisma cărora sunt observate acestea sunt ritualurile, obiceiurile, credințele și viața de zi cu zi (Pa.A.).

Filmul Samsara se referă la ciclul de reîncarnare sau chiar renașteri în care au fost prezentate diferite ritualuri și obiceiuri din diferite țări ale lumii cu mar fi Japonia, China, Ierusalim, Italia, Brazilia, Finlanda. (Ra.M.).

Documentarul are caracter circular, debutând și încheind cu țări precum India, China, Namibia. (T.N.).

Acest film relatează ciclul repetitiv al vieții, încă de la început prezintă nașterea unei persoane, respectiv moartea. Viața fiecărui om fiind influențată de consecințele din trecut, prezent și viitor. (H.R.)

În același timp personalitatea fiecăruia mă duce cu gândul la aspectul rotativ al firii umane, dar nu am nimic de comentat în legătură cu aceste tradiții., este o realitate a lumii extrasă cum e ea. Filmul prezintă un indiciu prin ordine, nu motive ci ordine. Efectele urmează cauzele, pe deasupra ele se multiplică: rezultatele negative vin în urma cauzelor negație, respectiv cele pozitive în urma cauzelor pozitive. (T.D.).

Există o ciclicitate. Tot ce are început are și un sfârșit, mai ales ceea ce e creat de mâna omului. Oricât de impozantă ar fi o clădire, mai devreme sau mai târziu tot la *mila* naturii va ajunge (ex templele din Capadoccia, și New Orleansul după uraganul Katrina). (Mg.M.).

Filmul este un documentar vizual despre culturile lumii, și în prim plan se află ciclul vieții. Imaginile sugerează momente și locuri importante din vata oamenilor de-a lungul timpului și în zone diferite ale lumii. Sunt evidente contraste vizuale dar și conceptuale. Ciclicitatea filmului se deduce din scenele de început și final fapt ce ne induce gândul că tema este ciclul vieții. (R.M.).

Documentarul Samsara prezintă imagini filmate pe tot continentul, pe o perioada întinsă, care prezintă ciclul vieții, diverse culturi, religii, temple care arată diversitatea planetei. Imagini de impact, dezastre naturale, ce sunt arătate în imagini. (C.Mi.)

Prin multitudinea de concepte folosite și simboluri s-a conturat o imagine complexă pe mai multe direcții: trecut-prezent, viață-moarte, diferențe între civilizații, frumusețea naturii vs. dezlănțuirea naturii, chiar și fără cuvinte. (C.F.).

Samsara ne poară de la o civilizație la alta, de pe un continent pe altul, de la o tradiție la altă tradiție, ne prezintă începutul și finalul, nașterea și

moartea. Ne prezintă marile creații arhitecturale ale omului și marile creații ale naturii, iar în același timp ne arată cum natura poate distruge dar și cum omul poate distruge. Ne poartă de la pustiul din deșert până la aglomerația din orașele civilizate. (St.A.).

Un lucru ce mi-a plăcut în mod deosebit este caracterul lui ciclic, călătoria s-a sfârșit tot unde a început. (L.C.).

Filmul prezintă o imagine complexă a întregii planete, toate lucrurile interconectându-se însă, ideea centrală este relația viață-moarte, sau mai mult spus, naștere-moarte-naștere. Nașterea și moartea sunt întotdeauna conectate. (P.L.).

Consider că au fost abordate majoritatea temelor industrializare, moarte, reproducere, un întreg ciclu de viață. Cel mai captivant moment din punctul meu de vedere a fost „A thousand hands", percepția noastră a ochiului uman, mișcarea mâinilor. B.B.).

Există în film o multitudine de astfel de contraste ale lu ii n care trăim: deșert și civilizație, tradiționalism și inovații tehnice, muncă fizică și muncă psihică (de birou) etc. Spre final, firul liric prezintă imagini cu efect de boomerang, adică se revine cu o continuare a imaginilor prezentat de la începutul documentarului, oferindu-i un final armonios. (N.M.)

La sfârșitul filmului s-a revenit la imaginile de la început iar pictograma colorată în opinia mea reprezintă fiecare țară în parte cu tradițiile, obiceiurile și ritualurile sale. (Sa.R.).

Prezentarea indivizilor din diverse părți ale lumii surprinde imaginea realității extreme, realitate care este prezentată în antiteză: Tailanda vs. Dubai. (C.M.)

Debutând cu vastitatea și sterpitatea deșertului Namib și finalizând cu aceeași imagine în opinia mea se evidențiază din nou inferioritatea omului în raport cu natura precum și scurta existență a acestuia pe pământ. (Cs.A.).

La sfârșitul filmului se revine la primele țări prezentate, India, China, Namibia, dar se pune accentul pe destrămare, mă refer în special la schița făcută de cei din India. Iar deșertul prezentat din Namibia mă îndeamnă cu gândul înspre pustiu. (G.A.).

Am observat în primul rând că imaginile de la început au apărut și la sfârșit sub o altă formă. Ca și cum ar fi vorba de o evoluție, sau de un ciclu de viață. (Pi.A.).

Filmul Samsara prezintă o antiteză între viață și moartă, sărăcie și bogăție, frumos și urât, lumină și întuneric, natură și civilizație, prezentând oameni și civilizații diferite care au o tradiție și cultură puternică și diferite de la o țară la alta. (B.Al.).

Totul se realizează ca un ciclu din natură, iar aceste trăsături sunt comune în cele mai multe părți ale lumii (filmul a surprins situații atât din Asia, Africa cât și din Europa). (B.L.)

La fel ca acea mandala a călugărilor tibetani cred că și noi, ca oameni, construim o lume pentru a o sacrifica și a construi una nouă, una mai bună și pe placul noilor timpuri. (Ca.A.).

Prima imagine din India care deschise și închide filmul în care grupul de copii rămân impresionați privind acea operă multicoloră creează impresia de varietate de trăiri într-un singur moment. (V.E.).

Trăim într-o lume a extremelor, încurajați de o sumedenie de elemente artificiale ce ne controlează viața, ajungem să fim prinși într-un cerc vicios. În concluzie, filmul nu este altceva decât o transpunere a societății actuale, surprinde elemente legate de viață și moarte, de fericire și nefericire, de lumină și întuneric și ne lasă să se ne ghidăm după propriile simțuri pentru a percepe această multitudine de elemente. (B.C.)

În concluzie, filmul ne demonstrează că indiferent cum evoluăm lucrurile rămân cam la fel. (S.M.).

Pare a fi redată ciclul natural naștere / creștere /moarte, natură, dezastru, renașterea naturii și a vieții. (Ci.C.)

Samsara ilustrează antiteza dintr bogat și sărac, viață și moarte, lumină și întuneric, zugrăvind existența comunităților din cele 2 de țări într-un mod original și abrupt. (Pa.D.).

ISBN: 978-606-37-0796-4